

VALKEAKOSKEN AVOIMET VARHAISKASVATUSPALVELUT VANHEMPIEN
ARVIOIMANA

Asta Ahonen, w23486
Opinnäytetyö, syksy 2015
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma
Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) –
Kirkon varhaiskasvatuksen ohjaaja

Sisällysluettelo

1 JOHDANTO	7
2 TYÖN LÄHTÖKOHDAT	8
2.1 Tutkimuksen tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset	8
2.2 Aikaisemmat tutkimukset ja opinnäytetyöt	10
2.3 Historiaa koskien päivähoitoa täydentäviä palveluita	13
3 TUTKIMUSYMPÄRISTÖ	15
3.1 Varhaiskasvatus Valkeakoskella	15
3.2 Valkeakosken kunnan varhaiskasvatuspalvelut	16
3.3 Sääksmäen seurakunnan varhaiskasvatus	16
3.4 Mannerheimin Lastensuojeluliiton Valkeakosken paikallisyhdistys	17
4 TYÖN TEOREETTINEN TAUSTA	19
4.1 Varhaiskasvatus – koko yhteiskunta vastuussa	19
4.2 Lapsen osallisuus, kuuleminen ja lapsilähtöisyys	21
4.3 Yhteistyön historiallinen muutos	23
4.4 Kasvatuskumppanuus	25
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	28
5.1 Tutkimusmenetelmä	28
5.2 Aineiston keruu ja analysointi	29
5.3 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	30
6 TUTKIMUKSEN TULOKSET	32
6.1 Taustatiedot	32
6.2 Toimintojen käyttäminen	34
6.3 Vanhempien tyytyväisyys kokonaistarjontaan	42
6.4 Tiedottaminen ja kerhotarjotin	46
6.5 Kokonaisuuden arviointi	48
7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	50
LÄHTEET	53
LIITTEET	58

TIIVISTELMÄ

Ahonen, Asta. Valkeakosken avoimet varhaiskasvatuspalvelut vanhempien arvioimina. Syksy 2015, 70 s., 2 liitettä. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma, Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, Sosionomi (AMK)- Kirkon varhaiskasvatuksen ohjaaja ja lastentarhanopettajan kelpoisuus.

Opinnäytetyön tavoitteena oli kartoittaa vanhempien kokemuksia ja toiveita Valkeakosken avoimista varhaiskasvatuspalveluista. Tarkoituksena oli saada arvokasta tietoa, mikä perheille on tärkeää varhaiskasvatuksessa sisällöllisesti ja onko toiminnan järjestäjällä merkitystä käyttäjille. Tutkimuksessa mukana olivat toimijoina Valkeakosken kaupungin ja Sääksmäen seurakunnan varhaiskasvatus sekä Mannerheimin lastensuojeluliiton Valkeakosken paikallisyhdistys.

Tutkimus on kvantitatiivinen ja tutkimusaineisto kerättiin webropol-palvelun avulla strukturoidulla kyselylomakkeella. Kyselyssä oli strukturoituja ja avoimia kysymyksiä. Kyselylomakkeen linkki julkaistiin kaikkien toimijoiden omilla nettisivuilla ja facebook-sivuilla. Perheet vastasivat kyselylomakkeeseen alkuvuodesta 2015 ja vastauksia tuli 51 perheeltä, jotka ovat käyttäneet Valkeakosken avoimia varhaiskasvatuspalveluita. Vastaukset analysoitiin sisällönanalyysin avulla.

Tutkimuksen mukaan perheet olivat erittäin tyytyväisiä Valkeakosken avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin. Käyttäjille tärkeintä oli päivä- ja perhekerhoissa leikkiseuran löytyminen lapsille toimijasta riippumatta. Vastaajat pitivät tärkeänä, että lapsi saa kokemuksia ryhmässä toimimisesta. Lisäksi arvostettiin ohjaajien ammattitaitoa. Se, ettei toiminnasta koidu kustannuksia kuin vähän tai ei ollenkaan oli myös hyvä asia vastaajien mielestä. Toiminnan kehittä-

miseksi ehdotettiin lisää ulkopainotteisuutta ja liikunnan lisäämistä. Kokonais-toiminnasta tiedottamiseen toivottiin enemmän resursseja sekä yhteistyötä neuvolan kanssa. Tutkimuksen avulla Valkeakosken avoimet varhaiskasvatus-palvelut saivat perheiltä ajankohtaista palautetta toiminnasta. Toimintaa voi-daan jatkossa kehittää perheiden tarpeita vastaavaksi.

Asiasanat: avoin varhaiskasvatus, yhteistyö, kasvatuskumppanuus, kvantita-tiivinen tutkimus

ABSTRACT

Ahonen, Asta. Valkeakoski open early childhood education services evaluated by parents. Autumn 2015, 70 p., 2 appendixes. Diaconia University of Applied Sciences. Degree programme on Social Services Option on Cristian child and Youth Work. Degree: Bachelor of Social Service.

The aim of this research was to survey the experiences and wishes of parent's about services of open early childhood education at Valkeakoski. The purpose was to receive valuable information about what families think is important content in services and whether there is any meaning to who organizes the functions. The research included the city of Valkeakoski, Sääksmäki parish early childhood education and also the local chapter of Mannerheim League for Child Welfare at Valkeakoski.

The research is quantitative and research materials were collected by using structured questionnaire at webropol service. Questionnaire included structured and open-ended questions. Weblink to the questionnaire was published on the operators web sites and Facebook pages. Families answered to the poll in early 2015. It was answered by 51 families, who have used the open early childhood education services in Valkeakoski. The answers were analyzed using content analysis.

According to the research families were very satisfied with the Valkeakoski open early childhood education services. For users the most important things were to find other children to play with and that the child gets the experience at working at groups, regardless of who operated day- and family play groups. The professional skills of instructors and cost free activities were also mentioned. For developing activities families suggested more outdoor activities, more recources for informing and cooperation with child heath centre. With the help of this research, services of Valkeakoski open early childhood services

received up to date feedback from families about their activities. In future activities can be improved to match the needs of the families.

Keywords: open early childhood education, co-operation , education partnership, and quantitative research

1 JOHDANTO

Valkeakoski on väestöltään ja etenkin lapsiperheiden määrältään kasvava paikkakunta. Valkeakoskella on huomioitu, että muuttavien perheiden auttamiseksi sopeutumaan uuteen asuinkuntaan, on heille tarjottava palveluita, joissa perheillä on mahdollisuus kohdata muita samassa tilanteessa olevia perheitä ja saada vertaistukea. Valkeakosken varhaiskasvatuksen toimesta on yritetty järjestää kerhopalveluja niin, etteivät eri toimijoiden järjestämät palvelut menisi päällekkäin ja resurssit saataisiin kohdennettua oikein. Näin varmistetaan, etteivät toimijat kilpailisi samoista perheistä. Valkeakoskella avoimien varhaiskasvatuspalveluiden järjestämisestä päävastuussa ovat Sääksmäen seurakunnan ja kunnan varhaiskasvatus sekä Mannerheimin lastensuojeluliiton Valkeakosken paikallisosasto. He tapaavat säännöllisesti ja suunnittelevat sekä kehittävät toimintaa. He ovat myös yhteistyössä tehneet kerhotarjottimen, missä näkyvät kaikkien toimijoiden päivä- ja perhekerhot aamu- ja iltapäivisin. Kerhotarjotin on oiva keino tarkastella toimintoja ja kehittää niitä niin, että vaihtoehtoja virikkeelliselle päivähoitolle olisi. Päivähoidon piirissä on Valkeakoskella vuonna 2013 ollut 66,7 prosenttia 0–6-vuotiaista lapsista (Terveys- ja hyvinvoinnin laitos SOTKANet i.a.) Yhtenä syynä päivähoiton hyvään käyttöasteeseen voi olla subjektiivinen päivähoito-oikeus. Avointen varhaiskasvatuspalveluiden kehittäminen ja siihen liittyvä ajankohtaisuus kytkeytyvät vahvasti valmisteltuun uuteen varhaiskasvatuslakiin. Uuden lain toteutuessa voidaan purkaa subjektiivinen päivähoito-oikeus niin, että työn tai opiskelun kautta huoltajilla on mahdollisuus kokoaikaiseen hoitoon. Tämä tuo uusia mahdollisuuksia ja paineita avoimille varhaiskasvatuspalveluille ja erityisesti aamu- ja iltapäivällä järjestetyille kerhotoiminnalle. Kartoittamalla vanhempien mielipiteitä Valkeakosken kerhotoiminnasta saadaan tärkeää tietoa, jonka avulla voidaan kehittää laadullisesti toimintaa niin, että päästäisiin tavoitteissa lähelle yhteiskunnan tarjoamaa päivähoitoa. Tätä varten tulee tehdä yhteistyönä jatkuvaa suunnittelua ja arviointia, jonka kautta varhaiskasvatuksen laadun ja näkyvyyden lisääminen mahdollistuu.

2 TYÖN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Tutkimuksen tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Tarkoituksena opinnäytetyössäni on kartoittaa Valkeakoskella varhaiskasvatuksessa tapahtuvaa toimijoiden välistä yhteistyötä ja kuinka vanhemmat tämän moniammatillisen yhteistyön näkevät. Tutkimuksessa vanhemmilla on mahdollisuus arvioida yhteistyön toteutumista ja kerhotarjottimen näkyvyyttä sekä palveluiden kokonaisuutta. Tavoitteena on selvittää, mitä asioita vanhemmat pitävät tärkeinä avoimien varhaiskasvatuspalveluiden sisällöstä sekä minäkalaiset odotukset, toiveet ja tarpeet heillä on. Vanhempien arviointi tarjonnasta voidaan ottaa huomioon tulevia toimintoja ja toimintakausia suunniteltaessa. Selvittämällä vanhempien mielipiteitä kerhotoiminnasta voidaan arvioida miten kerhotoiminta palvelisi niitä perheitä, joille perhe- ja päiväkerhot voisivat korvata päivähoidon tarpeen. Tavoitteena opinnäytetyöllä on myös lisätä kerhotarjottimen näkyvyyttä ja saada se kaikkien perheiden käyttöön sekä työvälineeksi varhaiskasvatuksen toimijoille.

Tutkimuksessa kiinnitetään huomiota kerhotoiminnan sisältöihin ja laatuun. Saadun tiedon avulla voidaan kerhotoiminnassa vastata paremmin perheiden tarpeisiin ja kehittää toimintaa enemmän asiakaslähtöiseksi. Tavoitteena on kehittää kasvatuskumppanuutta vanhempien ja työntekijöiden välillä. Lisäksi tarkoitus on lisätä vanhempien vaikuttamista ja osallistumista toiminnan suunnitteluun. Resurssien vähetessä kaikilta varhaiskasvatuksesta vastaavilta tahoilta on tärkeää ennakoida toiminnan tarpeita. Näin ollen saadaan karsittua päällekkäisiä toimintoja ja mahdollisesti voidaan luoda uusia toimintamalleja, joille voisi olla tarvetta. Kerhotarjottimen avulla ja sitä kehittämällä voidaan varmistaa, että Valkeakoskella voidaan tarjota perheitä tyydyttäviä avoimia varhaiskasvatuspalveluita. Opinnäytetyö on työelämälähtöinen. Tutkimuksen tuloksista kerrottiin varhaiskasvatuksen toimijoille, jotta tuloksia saadaan hyödynnettyä.

Tutkimuksen teoreettiset lähtökohdat eli tietoperusta nivoutuu valtakunnallisiin ohjeistuksiin ja säädöksiin. Avoimet varhaiskasvatuspalvelut ovat osa päivähoitoa, jota ohjaa päivähoitolaki ja asetus lasten päivähoidosta (Lastensuojelun käsikirja. Avoimet varhaiskasvatuspalvelut. i.a.) Valtakunnallisen varhaiskasvatuksen lähtökohtana toimivat valtakunnallinen Varhaiskasvatussuunnitelma (Vasu) sekä kirkon varhaiskasvatuksen kehittämissasiakirja (Vake), Valkeakosken kaupungin omat varhaiskasvatuksen linjaukset ja varhaiskasvatussuunnitelma. Näiden lisäksi hallitusohjelma ja kansallinen sosiaali- ja terveysalan kehittämissuunnitelma (Kaste-ohjelma) painottaa kuntien, järjestöjen ja muiden toimijoiden välillä olevaa yhteistyötä. Kasteohjelmassa perheiden hyvinvointi on keskiössä. (Satuli-Kukkonen MLL-Blogi 2013). Opinnäytetyö selvittää tätä kokonaisuutta.

Varhaiskasvatukseen osallistuvat lapset ovat leikki-ikäisiä ja tarkastelenkin näiden 0–6-vuotiaiden lasten kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä. Aikuisen rooli kasvattajana on tärkeä, sillä leikki-ikä on tärkeä vaihe lapsen kehittymisen kannalta. On tärkeää ymmärtää lapsen kehitysvaiheisiin liittyviä piirteitä, jotta kasvattaja voisi olla mukana tukemassa lapsen kehitystä parhaalla mahdollisella tavalla. Teoreettisina lähtökohtana opinnäytetyössä ovat varhaiskasvatus, osallisuus, yhteistyö ja kasvatuskumppanuus. Yhteistyö käsitteenä merkitsee sitä, että ihmisillä on yhteinen työ tai tehtävä suoritettavanaan, päätös tehtävään tai ongelma ratkaistavanaan. Näihin ihmiset etsivät yhdessä ratkaisuja keskustellen. Useita eri tiedon ja osaamisen näkökulmia yhteistyöhön tuo mukanaan moniammatillisuus. (Isoherranen 2005, 13-14.)

Tutkimuksessa on tavoitteena selvittää:

1. mitä avoimen varhaiskasvatuksen palveluita perheet käyttävät ja miksi?
2. Mitä odotuksia vanhemmillä on avoimen varhaiskasvatuksen sisällöstä?
3. Onko eri toimijoiden välillä eroja ja mitä vanhemmat odottavat näiltä toimijoilta?
4. Ovatko vanhemmat olleet tietoisia yhteistyössä toteutetusta kerhotarjonnasta ja onko siitä ollut apua kokonaiskuvan hahmottamisessa?

5. Miten toiminnan sisältöä ja toteutusta voitaisiin kehittää yhdessä perheiden ja varhaiskasvatuksen toimijoiden kanssa, niin että palvelut vastaisivat perheiden tarpeita.
6. Toteutuuko kasvatuskumppanuus ja lasten osallisuus vanhempien mielestä?

Varhaiskasvatuksen ja kerhotarjottimen toimivuuden arviointi ja sen kehittäminen on tärkeää näkyvyyden kannalta niin, että mahdollisimman monet perheet löytäisivät palvelut. Toivon opinnäytetyön avaavan uusia näkökulmia siihen, miten varhaiskasvatusta kehittäessä voitaisiin ottaa asiakkaiden mielipiteet huomioon, kun seuraavien kausien toimintasuunnitelmia luodaan ja taloudellisia resursseja kohdennetaan. Yhteistyöpalavereissa olemme käyneet läpi, mikä on se tieto, jota tutkimuksen kautta olisi hyvä tulla esille. Tutkimusympäristö on Valkeakosken kaupungin varhaiskasvatuspalvelut, Sääksmäen seurakunnan varhaiskasvatus ja Mannerheimin lastensuojeluliiton Valkeakosken paikallisyhdistys. Kohderyhmänä ovat valkeakoskelaiset perheet, jotka osallistuvat kerhotoimintaan joko perheenä tai lapsi itsekseen.

2.2 Aikaisemmat tutkimukset ja opinnäytetyöt

Aikaisempia tutkimuksia moniammatillisesta yhteistyöstä koskien avoimia varhaiskasvatuspalveluita vanhempien arvioimana ei ole kuin muutamia. Olenkin ottanut näiden lisäksi tarkasteluun vanhempien kokemuksista tehtyjä opinnäytetöitä, joissa tutkimusympäristö koostuu vain yhden toimijan kuten seurakunnan tai kunnan omien palveluiden ympärille. Maaria Poukka ja Liisa Schneider ovat tehneet opinnäytetyön vuonna 2009 *Keravalaisten vanhempien näkemyksistä avointen varhaiskasvatuspalveluiden kattavuudesta*. Opinnäytetyö oli osa ARVO-hanketta, jonka tarkoituksena on luoda edellytykset jatkuvalla lapsuuden hyvinvoinnin kehittämistoiminnalle. Opinnäytetyö on laadullinen ja se toteutettiin puolistrukturoiduilla haastatteluilla. Siinä on mukana kaikki

kolme palvelunjärjestäjää eli Keravan seurakunta, Mannerheimin lastensuojeluliitto ja Keravan kaupunki. Näkökulma oli vertaileva ja tarkoituksena heillä oli selvittää vastaavatko Keravan avoimet varhaiskasvatuksen tarjoamat palvelut käyttäjien tarpeita. Tutkimus osoitti, että asiakkaat olivat pääosin tyytyväisiä järjestettyyn avoimeen varhaiskasvatustoimintaan, eikä suuria eroja palvelunjärjestäjien välillä löytynyt. Seurakunnassa ja Mannerheimin lastensuojeluliitossa vertaistuen merkitys nähtiin tärkeämpänä kun taas kaupungin asiakkaat kaipasivat ammatillista tukea. Monipuolisempaa palveluntarjontaa kaivattiin sekä tiedottamiseen haluttiin kattavuutta ja selkeyttä. (Poukka & Schneider 2009. 1-2.)

Jonna Koskinen, Jaana Laitinen ja Tiina Ruotsalainen ovat tehneet vuonna 2012 opinnäytetyön, jonka nimi on *Vanhempien kokemuksia Jyväskylän avoimista varhaiskasvatuspalveluista ja neuvolan perhetyöstä –Tarinaviikot 2011*. Tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia alle kouluikäisten lasten perhepalveluista saatavia vanhempien kokemuksia ja Tarinaviikkojen toimivuutta palautteen keruussa sekä kehitysideoita näihin. Tarinaviikoilla vanhemmilta kerättiin palautetta palveluista tarinanmuotoisesti. Ajatuksena oli vahvistaa kasvatuskumppanuutta ja perheiden osallisuutta perhepalveluissa. Tutkimus oli pääosin laadullinen, mutta siitä löytyi myös piirteitä määrällisestä. Tutkimuksen mukaan suurin osa perheistä oli tyytyväisiä perhepalveluihin ja avoimista varhaiskasvatuspalveluista vanhemmat haluavat eniten vertaistukea itselleen ja sosiaalisia suhteita lapsilleen. Kehitysehdotuksista vahvimmin nousivat kohtaamispaikat ja palveluiden ajankohdat. Tarinaviikot koettiin niin myönteisinä kuin kielteisinä kokemuksina. Perhepalvelut ovat tutkimuksen mukaan tärkeitä perheille ja niiden järjestämiseen ja kehittämiseen tulee jatkossakin panostaa. (Koskinen & Laitinen & Ruotsalainen 2012. 3-4.)

Vanhempien kokemuksia kasvatuskumppanuudessa avoimessa varhaiskasvatuksessa on Susanna Pääkön 2010 julkaistu opinnäytetyö, jossa tarkoituk-

sena on saada käyttäjien kokemukset hyödynnettyä varhaiskasvatusten ammattilaisten toiminnan kehittämiseen. Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena tapaututkimuksena ja aineistonkeruumenetelmänä käytettiin teemahaastattelua. Vanhempien kokemusten mukaan kasvatuskumppanuus avoimessa varhaiskasvatuksessa on ollut ryhmässä riittävää, varhaiskasvatus on pystynyt vastaamaan perheiden erilaisiin tarpeisiin ja onnistunut löytämään sopivan tavan tehdä yhteistyötä. Vanhempien kokemuksista kuului arvostus varhaiskasvatuksen ammattilaisten perhelähtöistä työtettä kohtaan ja kasvatustyötä tehtiin yhdessä kummankin näkökulmaa kunnioittavalla tavalla. Toiminnan ja työntekijöiden ammatillisuus nousi tutkimuksessa esiin yhtenä kasvatuskumppanuuden toteutumisen ehtona. Vanhempia mietitytti avoimeen varhaiskasvatukseen suunnatut resurssit ja se minkälaiset valmiudet laadukkaan varhaiskasvatuksen ja kasvatuskumppanuuden toteutumiselle annetaan. (Pääkkö 2010. 3, 38-39.)

Vuonna 2008 julkaistiin Sosiaali- ja terveysministeriön ja pääkaupunkiseuden sosiaalisalan osaamiskeskuksen SOCCAN yhteinen selvitys, jonka aiheena oli *Avointen varhaiskasvatuspalveluiden nykytila ja kehittämistarpeet vuonna 2007, leikkitoiminnasta avoimeen varhaiskasvatukseen*. (Alila & Portell 2008) Selvityksen tavoitteena oli saada selvyys avoimen varhaiskasvatuksen nykytilasta, kartoittaa kehittämistarpeet ja selkeyttää toimintamuotoja. Selvitys oli alunperin tilattu pääkaupunkiseudun kartoituksen selvittämistä varten, mutta se laajeni valtakunnalliseksi selvitykseksi. Kuntien vastauksia tuli yhteensä 206 ja aineisto kerättiin kyselylomakkeella. Kyselystä selvisi, että puolet kunnista tuottaa itse avoimet varhaiskasvatuspalvelut. Kolme tärkeintä syytä kyselyn mukaan avoimien varhaiskasvatuspalveluiden toiminnan tarpeellisuuteen on lasten varhaiskasvatuksen tukeminen, lasten sosiaalisen kehityksen tukeminen ja vanhempien mahdollisuus aikuiskontakteihin. (Alila & Portell 2008)

2.3 Historiaa koskien päivähoitoa täydentäviä palveluita

Lasten päivähoitojärjestelmää tarkastellessa tulee ottaa huomioon leikkitoiminta, joka täydentää varsinaisia hoitomuotoja. Leikkikenttätöiminnan lisäksi erilaisella kerho- ja sisätilatöiminnalla on kiinteä yhteys hoitojärjestelyiden organisointiin niin Suomessa kuin muualla kansainvälisestikin. 1800-luvun lopulla käynnistettiin toiminta lasten leikkikenttien perustamiseksi. Taustalla oli huoli työläiskaupunginosien lasten heikosta mahdollisesti ulkoilla turvallisesti raittiissa ulkoilmassa. Tutustumismatkoja tehtiin eurooppalaisiin kaupunkeihin ja 1914 käynnistettiin ohjattu leikkikenttätöiminta Helsingissä, joka toimi hoitojärjestelynäkin. Lyhytaikaisen päivähoidon leikkikenttätöimintana oli lisäksi puistotätitöimintaa yksityisyrittäjäperiaatteella, joissa muutamaksi tunneiksi otettiin pieniä lapsia hoitoon kaupungin osoittamille rajatuille alueille. 1943 työvalmiusnaiset aloittivat puistotätitöimintaa helpottaakseen kotiapulaispulasta kärsivien lapsiperheiden elämää. Sateella lapset vietiin ”lastensäilytysasemille” ja kevättalvella 1943 näissä säilytettiin aamupäivisin Helsingissä yli tuhat lasta. 1973 Helsingissä oli yli sata puistotätiä ja silloin he toivoivat yli 30 vuoden puistoilun kunniaksi kaupungilta hiekkalaatikon, lelusäilön ja penkin. (Välimäki 1999. 161-164.)

Kesäaikaan lasten hoitojärjestelyt olivat hankalat toteuttaa koulujen ja lastentarhojen ollessa suljettuina. Järjestöt järjestivät tällöin omassa kaupungissaan kesäsiirtoloita, lasten kaitsentaa ja leirejä 1920-luvulta lähtien. Lasten kesävirikistys kytkettiin äitien mahdollisuuteen levätä, sillä vuonna 1939 voimaantullut vuosilomalaki toi palkkatyössä oleville loman, mutta äidit jäivät tämän ulkopuolelle. Leikkikoulutoiminta rantautui Suomeen vahvasti 1960-luvulla, sillä lastentarhatoimintaa ja päivähoitoa oli vähäisenlaisesti ja tarve kasvoi kokoajan. Leikkikoulutoiminta Suomessa oli nopeasti ja halvemmalla organisoitu kuin lastentarha ja se katsottiin kasvatukselliseksi toiminnaksi. MLL:ssä leikkikoulujen määrä kasvoi muutamasta 170:een vuosina 1960-1972. Leikkikoulu sisälsi leikinomaista yhdessä oloa ja toimintaa aikuisen johdolla. Niin tiloihin kuin henkilöstön koulutukseenkaan ei kehitetty normittavia piirteitä ja ne toimivat

muutaman tunnin viikossa lapsien ja sitä myöten äitien virkistyshetkinä. (Välimäki 1999. 161-164.)

Kirkko vastasi päivähoitotoiminnan tarpeen kysyntään ns. päiväkerhotoiminnalla, joka käynnistyi vuosina 1945-1952 Turussa, Tampereella ja Helsingissä. Niiden tavoitteena oli tarjota lastenhoidollista apua alle kouluikäisten lasten äitien mennessä töihin, sosiaalista apua perheille ja evankeliumin sanoman leviättämiseksi lapsille. Virallisiksi työmuodoiksi päiväkerhotyö tuli 1950-1960-luvulla ja 1971 päiväkerhotoiminta oli säännöllistä 4-7-vuotiaille suunnattua toimintaa, jonka tarkoituksena on edistää lapsen yksilöllistä ja sosiaalista kehitystä sisältäen uskonnollista kasvatusta. (Välimäki 1999. 161-164.)

3 TUTKIMUSYMPÄRISTÖ

3.1 Varhaiskasvatus Valkeakoskella

Valkeakoskella varhaiskasvatusta järjestetään valtakunnallisten linjausten mukaisesti varhaiskasvatuspalveluissa, joista keskeisimpiä ovat päivähoito, perhepäivähoito, kerhotoimintaja perhekerhot. (Valkeakoski Varhaiskasvatus i.a.) Valkeakoskella on noin 21 160 asukasta ja lapsiperheitä muuttaa paikkakunnalle jatkuvasti muualta töiden perässä. (Valkeakosken kuntainfo i.a.) Monet muuttaneista tulevat ilman verkostoja Valkeakoskelle, joten perheille on tärkeää tarjota avoimia varhaiskasvatuksen palveluita, missä he tutustuvat muihin samassa tilanteessa oleviin perheisiin ja voivat löytää vertaistukea sekä luoda läheisverkostoja. Varhaiskasvatus on suunnattu alle kouluikäisille lapsille sekä niille oppivelvollisuusikäisille lapsille, jotka käyttävät varhaiskasvatuspalveluita. Varhaiskasvatus on lapsen elinpiirissä tapahtuvaa vuorovaikutusta, johon kuuluu olennaisesti lapsen oma toiminta, vertaisryhmään kuuluminen ja aikuisen tavoitteellinen ohjaus. (Valkeakosken varhaiskasvatuksen linjaukset. i.a.) Valkeakoskella on aloitettu toimiva yhteistyö varhaiskasvatuksen eri toimijoiden kesken. Näihin toimijoiden kuuluvat kunnan varhaiskasvatuspalvelut, Sääksmäen seurakunnan varhaiskasvatus ja Mannerheimin lastensuojeluliiton Valkeakosken paikallisyhdistys sekä muita yhdistyksiä ja kolmannen sektorin toimijoita. He ovat luoneet yhdessä kerhotarjottimen kaikista avoimista päivä- ja perhekerhoista. Valtakunnallinen Seurakuntien Lapsityön Keskus kannustaa seurakuntia verkottumaan omalla alueellaan, käynnistämään, kehittämään ja vakiinnuttamaan toimivia yhteistyömalleja. Rakenteita varhaiskasvatuksessa kehitetään paikallisesti palvelemaan perheiden muuttuvia tarpeita ja samalla ”palvelutarjottimelle” kunnan palveluiden kanssa pyritään saamaan seurakuntien tarjoamat palvelut. (Seurakuntien Lapsityön Keskus Seurakunnan Varhaiskasvatus Avoimet varhaiskasvatuspalvelut i.a.)

3.2 Valkeakosken kunnan varhaiskasvatuspalvelut

Valkeakoskella tarjotaan niin yksityistä kuin kunnallista varhaiskasvatusta niin päiväkodeissa, perhepäivähoidossa, perhepäivähoidon varakodissa, kerhotoiminnassa ja avoimessa leikkitoiminnassa. Kunnallisia päivähoitopaikkoja Valkeakoskella on noin 850, yksityisiä paikkoja noin 100 ja perhepäivähoitopaikkoja on kunnallisella puolella noin 50, yksityisiä perhepäivähoitajia ja perheiden kotiin palkattuja hoitajia noin 20. Pienten lasten kerhoryhmissä käy noin 60 lasta ja samoissa tiloissa on kerran viikossa avointa leikkitoimintaa perheille. (Valkeakosken kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2014-2015 Varhaiskasvatus Valkeakoskella, i.a.). Varhaiskasvatusympäristön tulee olla turvallinen ja ottaa huomioon niin lasten terveyteen kuin muuhunkin hyvinvointiin liittyvät seikat. Ilmapiirin ollessa myönteinen ja kannustava, tuetaan lapsen ajattelun kehittymistä ja toiminnan suunnittelua. Hyvin rakennettu monipuolinen ja oppimiseen innostava ympäristö kutsuu lasta tutkimaan, liikkumaan ja ilmaisemaan itseään eri tavoin. Lapsille tulee suoda mahdollisuus tilojen sekä välineiden suunnitteluun ja toteutukseen osana teemoja ja sisältöjä. Tilojen suunnittelu vaikuttaa kasvattajien ja lasten väliseen vuorovaikutukseen. Se edistää lapsiryhmän toiminnan toteutumista. Toimiva kasvatusympäristö mahdollistaa rauhallisen, pitkäkestoisen leikin, jakautumisen pienryhmiin, tilaa ja aikaa oppimiselle sekä aikuisen kiireettömän ja aidon läsnäolon lasten seurassa. (Valkeakosken kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2014-2015 Varhaiskasvatusympäristö, i.a.).

3.3 Sääksmäen seurakunnan varhaiskasvatus

1.1.2007 yhdistyi Sääksmäen ja Valkeakosken seurakunnat ja tästä syntyi koko Valkeakosken alueella toimiva Sääksmäen seurakunta. Sääksmäen seurakunnassa on vuoden 2014 jäsentietojen mukaan 16 270 jäsentä, ja kastetuja määrä on viime vuodelta 156 henkilöä. (Sääksmäen seurakunta Seurakunta pähkinänkuoressa, i.a.). Sääksmäen seurakunnassa varhaiskasvatuk-

sen ja perhetyön paino-alueena on koko perheen kohtaamisessa, vanhemmuuden tukemisessa ja kristillisessä kasvatuksessa. Pyhäkoulut ja perhemesut, useat päivä- ja perhekerhot sekä vauvakahvila ovat säännöllistä toimintaa lapsille ja lapsiperheille. (Sääksmäen seurakunta Toimintaa lapsille ja lapsiperheille, i.a.) Alle kouluikäisten toiminnassa niin päiväkerhoissa, tempukkukerhossa kuin muskaripyhiksissäkin uskonnollisen kasvatuksen pääpaino on avoimessa sekä turvallisessa keskustelussa. Lapsen rooli on opetella toimimaan ryhmän jäsenenä sekä kokemaan tekemisen riemua myönteisen ja kannustavan ilmapiirin kannustamana. Päiväkerhossa huomioidaan lapsen kokonaisvaltainen kasvu ja kehitys monipuolisen toiminnan kautta. (Sääksmäen seurakunta Päiväkerhot, tempukkukerho ja muskaripyhis, i.a.). Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea vanhempien ja kummien antamaa kristillistä kasvatustyötä ja tukea lapsen henkilökohtaista Jumala-suhdetta jokaisen persoonan huomioiden. Sääksmäen seurakunnassa toimii sunnuntaipyhäkoulu, muskaripyhis ja pyhäkouluopettajien pitämät kynttilähetket päiväkodeissa kerran kuussa. Lasten omassa kirkkohetkessä pyhäkoulussa hiljennytään, rukoillaan, lauletaan ja kerrotaan Raamatun kertomuksia lapsille ominaisella tavalla. (Sääksmäen seurakunta Perhekerhot perheystävälliseen aikaan. i.a.). Valkeakosken varhaiskasvatus tekee yhteistyötä Sääksmäen seurakunnan kanssa esimerkiksi juhlapyyhiin liittyvien hartaushetkien kautta. Eettisissä ja uskonto-kasvatuksen liittyvissä kysymyksissä Valkeakosken varhaiskasvatuksen henkilöstöllä on mahdollisuus pyytää konsultaatioapua Sääksmäen seurakunnan työntekijöiltä. (Valkeakosken kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2014-2015 Uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio, i.a.).

3.4 Mannerheimin Lastensuojeluliiton Valkeakosken paikallisyhdistys

MLL Valkeakosken paikallisyhdistyksen tavoitteena on tukea valkeakoskelaisia perheitä heidän arjessaan järjestämällä vapaaehtoisvoimin perhekahvila-

toimintaa, leikkipuistotreffejä ilman ohjaajaa tai järjestettyä toimintaa, jakamalla vauvalahjoja äitiysneuvolan kautta ja järjestämällä lasten tarvikkeiden ja vaatteiden kirpputoritapahtumia. MLL Valkeakosken paikallisyhdistys on aloittanut keväällä 2015 terhokerhon yhteistyössä Suomen Punaisen Ristin kanssa, joka on osana Koko Suomi leikkii- hanketta. (Mannerheimin Lastensuojeluliiton Valkeakosken yhdistys Etusivu. i.a). Lisäksi MLL välittää maksullista lastenhoitoapua lyhytaikaisiin hoidontarpeisiin; koulutettuja hoitajia voi tilata puhelimitse tai internetin kautta. Säännöllisin toiminta on perhekahvilatoiminta, joka kokoontuu syksystä kevääseen kahdessa pisteessä, molemmat kerran viikossa. Perhekahvilatoimintaa pyöritetään vapaaehtoisten vetäjien avulla ja se on kaikille avointa, uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumatonta toimintaa. (Mannerheimin Lastensuojeluliiton Valkeakosken yhdistys Toiminta. i.a). Perhekahvilassa vanhemmat tutustuvat samassa elämäntilanteessa oleviin vanhempiin ja lapset saavat ikäistään leikkiseuraa. Perhekahvilat syntyvät vanhempien omasta aloitteesta ja ohjelmaa kuten asiantuntijavierailuja järjestetään kävijöiden omasta toiveesta. Perhekahvilat toimivat yleensä 1-2 kertaa viikossa aamupäivisin muutaman tunnin kerrallaan, joillakin alueilla toimii ilta-perhekahviloita. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto Vanhempainnetti Perhekahvilat, kerhot ja vertaisryhmät. i.a.).

4 TYÖN TEOREETTINEN TAUSTA

Varhaiskasvatus on pienten lasten elinympäristössä tapahtuvaa vuorovaikutteista kasvatusta, jonka tarkoituksena on taata kokonaisvaltainen tasapainoinen kasvu, kehitys ja oppiminen. Varhaiskasvatus muodostuu hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuudesta, jota yhteiskunta valvoo, tukee ja järjestää. Ilman kasvatuskumppanuutta ja kiinteää yhteistyötä vanhempien ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten kesken ei yhteisestä kasvatustehtävästä voi muodostua lapsen kannalta mielekästä kokonaisuutta. Varhaiskasvatuspalveluiden tuottajiin kuuluvat kunnat, seurakunnat, yksityiset palveluntuottajat ja järjestöt. Valtakunnalliset linjaukset ohjaavat varhaiskasvatuspalveluiden järjestämistä, mistä päiväkotitoiminnan ja perhepäivähoidon lisäksi erilainen avoin toiminta on keskeisessä roolissa. Varhaiskasvatusympäristön muodotumiseen vaikuttaa kokonaisuus, joka rakentuu fyysisistä, psyykkisistä ja sosiaalisista tekijöistä. Monipuolinen ja joustava ympäristö kannustaa lasta toimimaan sekä ilmaisemaan itseään. Varhaiskasvatuksen ilmapiiriin tulee olla myönteinen ja turvallinen sekä ottaa huomioon lasten terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät tekijät. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2003, 9, 15–16.)

4.1 Varhaiskasvatus – koko yhteiskunta vastuussa

Varhaiskasvatus yhteiskunnan järjestämänä ja valvomana koostuu hoidon, opetuksen ja kasvatuksen osa-alueista. Varhaiskasvatus on suunnitelmallista sekä tavoitteellista vuorovaikutusta ja yhteistoimintaa unohtamatta lapsen omaehtoisen leikin keskeistä asemaa. Kokonaisvaltaisen näkemyksen lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen taustalla on varhaiskasvatuksen menetelmien tuntemus ja laaja-alaiset monitieteelliset tutkimukset. Päivähoito eri muotoineen on kattavin varhaiskasvatuksen konteksti, johon kuuluu suunnitelmallista opetus- ja kasvatustyötä tarjoava esiopetus. Varhaiskasvatuksen piiriin

kuuluvat lisäksi varhaiskasvatuksen palveluita käyttävät oppikouluikäiset lapset. Päivähoidon, esiopetuksen ja perusopetuksen jatkumo muodostavat lapsen kehitykselle tärkeän johdonmukaisen kokonaisuuden. Varhaiskasvatuksen palveluihin kuuluu näiden lisäksi kuntien lapsille tai lapsiperheille järjestämä avoin varhaiskasvatustoiminta ja seurakunnan sekä järjestöjen tarjoama kerhotoiminta. Varhaiskasvatusta toteutetaan yhteistyössä mittavana verkostona lapsen ja perheiden hyväksi niin opetus-, sosiaali- kuin terveystoimen toimesta sekä lapsi- ja perhetyön järjestöissä, yhteisöissä kuin seurakunnissakin varhaiskasvatuspalveluineen. (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2002, Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista. 9.)

Stephen R. Coveyn näkemyksessä kokonaisvaltaisessa lapsikäsitelyssä ihmistä voidaan kuvata ympyrällä, jonka kehällä ovat ruumis, sydän ja mieli. Sydän kuvaa ihmisen tunne-elämän ja tahdon elementtiä eli ihmisen sosiaalis-emotionaalista toimintaa: ruumis ilmentää ihmisen fyysistä todellisuutta ja mielellä tarkoitetaan ihmisen ymmärrystä, tietoista aivotoimintaa. Henki kaiken keskellä sitoo nämä yhteen; tunteiden vaikutus ulottuu kaikkeen ja mitään ei olisi ilman aineellista perustaa. Ihmisen kasvun tärkeä tavoite on Coveyn mukaan löytää ”oma ääni”, jolloin hän tietää oman paikkansa elämässä ja kuka hän on. Kokonaisuutta ohjaa omatunto, jolloin ihmisen kehitys toteutuu myönteisesti, kun hänen moraalinsa ja hengellinen ulottuvuutensa sekä hengellinen identiteettinsä kehittyvät. Hengen ulottuvuus liittyy ihmisen omasta näkökulmasta katsoen elämänuskon, vapauden ja itsetunnon löytymiseen ja uskonto varjelee meidän vapauttamme. Varhaiskasvatuksen uskontokasvatuksessa tärkeää on lähteä lapsen omista kysymyksistä. (Halme 2013. 32-35.). Lastenpsykiatri Jukka Mäkelän mukaan jokainen lapsi on luova ja persoonallinen sekä ainutkertaisella tavalla erityinen. Nämä ominaisuudet eivät ole kuitenkaan valmiina lapsessa vaan ne syntyvät hitaasti osallisuuden kokemusten, varhaisen vuorovaikutuksen ja jaetun ilon kautta. Kristillinen kasvatusta voi rohkaista lasta olemaan oma itsensä. Ihminen luotiin Jumalan kuvaksi ja elämän sekä kasvun tavoitteena on löytää ja ilmentää meissä olevaa Jumalan kuvaa.

(Halme 2013. 38.). Kokonaisvaltainen lapsikäsitys näkyy niin kirkon kuin yhteiskunnankin varhaiskasvatussuunnitelmissa. Kirkon Vakessa puhutaan lapsen fyysisestä, psyykkisestä, sosiaalis-emotionaalisesta ja hengellisestä hyvinvoinnista. Yhteiskunnan Vasussa eri orientaatiot liittyvät kokonaisvaltaisuuteen. Kokonaisvaltaisen ihmiskuvan yhdistäessä seurakunnan ja yhteiskunnan varhaiskasvatuksen perustaa, avautuu luonteva yhteistyömahdollisuus palveluissa tukea ja täydentää toisiaan. (Halme 2013. 36-39.).

4.2 Lapsen osallisuus, kuuleminen ja lapsilähtöisyys

Lapsi kokee kuuluvansa yhteisöön ja hän tuntee olevansa tärkeä, jos hänellä on yhteisössä paikka, missä lapsella on lupa näkyä ja kuulua. Lapsen sosiaalisen vuorovaikutuksen kaksi peruspilaria ovat ne, että lapsi saa ilmaista itsensä ja tuntee itsensä ymmärretyksi sekä hyväksytyksi. Nämä ovat todella tärkeitä, sillä lapsen kehitys tapahtuu vuorovaikutussuhteiden kautta. (Kaskela & Gronqvist 2012. 15, 19.) Kuulumalla yhteisöön luodaan itsestään kuvaa sen perusteella, miten muut ihmiset suhtautuvat ja antavat palautetta. Identiteettimme, minäkuva ja itsetunto kehittyvät sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ja lapselle on tärkeää saada tuntea ryhmään kuulumisen tunne. Usein lapsen ensimmäisiä ryhmään kuulumisen tunteita oman perheen ja suvun lisäksi ovat käynnit kerhoissa tai päiväkodissa. Ne kehittävät lapsen itsetuntoa ja tuovat turvallisuutta sekä toimivat oppimis- ja kehitystapahtumana. Onnistuessaan yhteisö voi antaa tukea ja vahvistusta, mutta epäonnistuessaan negatiiviset ajatukset vahvistuvat. Yksilön persoonallisuus ja sosiaalinen rooli vaikuttavat siihen miten ihminen kokee ryhmän toiminnan. (McRae & Short 2010. 80–81). Lapsella on oikeus vaikuttaa häntä koskeviin asioihin kehitystasonsa mukaisesti ja häntä tulee kohdella tasa-arvoisesti yksilönä. (Suomen Perustuslaki pykälä 6, Yhdenvertaisuus). Lapsen osallisuudella tarkoitetaan lainsäädännössä kaikkia alle 18-vuotiaita. Perusta kansalliselle lainsäädännölle on kansainvälisessä YK:n oikeuksien sopimuksen 12 artiklassa, jonka mukaan osallisuus on yksi kaikkea viranomaistoimintaa läpäisevä perusoikeus. Lasten

osallisuudessa on kyse siitä, että hän voi olla itselle merkityksellisissä yhteisöissä käsittelemässä asioita ja kokea tullessa kuulluksi. Nämä asiat ovat tärkeitä lapsen kasvun ja kehityksen perusedellytyksistä ja ihmisen identiteetin kehittymisen kannalta. (Lastensuojelun käsikirja. i.a.)

Päivähoidossa on määriteltävä osallisuuden käsite ja sen toteutumista on seurattava. Osallisuus voi toteutua niin lasten ja kasvattajien, sekä yhteisön vuorovaikutuksen ja verkostoitumisen kautta. Lapsen tunne osallisuudesta ja yhteenkuuluvuudesta syntyy siitä, että häntä kuullaan hänen jokapäiväisissä askeleissaan ja leikeissään ja hän tuntee olonsa turvalliseksi ja hyväksytyksi omassa yhteisössään kuten päiväkotiryhmässään. Lapsi tulee kohdata päivittäin, hänen tarpeensa tulee tyydyttää ja hänen tulee saada osallistua ja vaikuttaa yhteisönsä elämään. Varhaiskasvatus on luonteeltaan arvosidonnaista ja toisten huomioon ottaminen on yksi vuorovaikutuksen keskeisimmistä arvoista. Kasvattajalta tämä vaatii oman eettisen pohdinnan lisäksi kannanottoa lasten välillä oleviin ja lasten kanssa syntyviin moraalialueisiin konflikteihin. Kasvattajalle lapsiryhmä on resurssi, mikä mahdollistaa monet yhteisöllisyyteen liittyvät erityispiirteet. Toiset lapset ovat olennainen osa kasvuympäristöä ja keskinäisen vuorovaikutus on merkityksellistä niin yhdessä pohdiskelun, kyselyn kuin juttelunkin merkeissä. Yhteisöllisyyden kautta voidaan luoda toimintaedellytykset yhteisölliseen oppimiseen, kun lapsia motivoidaan yhteistyöhön. Kun lapselle annetaan mahdollisuus esittää omia ajatuksiaan ja kun niitä kuunnellaan, niihin vastataan, syntyy hänelle mahdollisuus osallisuuteen ja aktiiviseen oppimiseen. Monet aikuisten ja lasten vastavuoroisesti esitetyt argumentit luovat uusia ideoita ja tämä on lähtökohtana yhteiselle innostukselle ja yhteisöllisyydelle. Lapsella on oikeus olla osallinen ja osallisuus vaikuttaa hänen hyvinvointiinsa. Kasvattajan tulee luoda puitteet tähän, niin että ilmapiiri on hyvä ja hänen velvollisuutensa on päästää lapsi osalliseksi omassa yhteisössään. (Eskel & Marttila 2013. 78–79, 84–86).

Konstruktivismiin perustuvan kasvatustieteen lähtökohtana on se, että vastattaisiin jokaisen lapsen yksilöllisiin tarpeisiin. Kasvatusprosessin tavoitteet,

sisältö sekä menetelmät tulisivat lähteä lapsesta itsestään. Tällöin kasvattajan tehtävänä olisi havainnoida ja kuunnella lasta, sekä tutustua lapsen elämään kokonaisvaltaisesti. Lapsilähtöisessä pedagogiikassa on keskeistä lapsen jatkuva oppiminen, joka muodostuu lapsen kokemuksista, arkipäivän ongelmista ja kiinnostuksen kohteista. Järvelän (1993) mukaan lapsen oppiminen perustuu vuorovaikutukseen aikuisen ja vertaisryhmän kanssa. Leikki, vertaisryhmä ja aikuinen tarjoavat lapsen oppimiselle rakennustelineet, joiden avulla lapsi voi toimia lähikehityksensä puitteissa opetellen kypsymässä olevia tietoja ja taitoja. Oppimisen tukemisen ideassa keskeistä on sen väliaikaisuus; aikuisen tulee osata havaita milloin lapsi kokee tarvitsevansa tukea ja milloin vähentää sitä lapsen edetessä. (Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007. 56-57).

Osallisuudessa tulee huomioida lapsen persoonallisuus, tausta, temperamentti ja kyvyt sekä kiinnostuksen taso. Lapselle on tärkeää saada olla osallinen omassa yhteisössään, mutta hän voi olla osallinen vaikkei osallistuisikaan. Osallisuuteen kuuluu oppiminen ja oppimisen ilo. Se tapahtuu vuorovaikutuksessa ympäristön, yksilön ja yhteisön kokemusten kanssa tunnekokemusten ympäröivänä. Pienen lapsen osallisuus on sitä, että lasta autetaan tunnistamaan ja nimeämään omia mielipiteitään sekä kokemuksiaan. Häntä kannustetaan tekemään itselleen ja yhteisölleen sopivia valintoja esimerkiksi leikkien ja toimintatapojen suhteen. Lapsi huomaa omilla tunteillaan ja valinnoillaan olevan oikeasti merkitystä. (Lapsen ääni – tarina minulta 2005. 4-7.)

4.3 Yhteistyön historiallinen muutos

Vanhempien ja varhaiskasvatuksen vuorovaikutussuhteisiin on liittynyt eri aikoina erilaisia painotuksia ja näkökulmia, kuten vanhempien tukeminen (Laki lasten päivähoidosta 1973), yhteistyö (Huttunen 1984), kasvatuskumppanuus (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005) ja englanninkielellä esimer-

kiksi partnership (Keyes 2002) ja involvement (Zellman & Perlman 2006). Välimäki on vuonna 1999 tarkastellut vanhempien ja ammattikasvattajien historiallista muutosta vanhempien aseman kautta. Muutoksessa hän erottaa neljä vaihetta; kasvatettavat, toiminnan kohteena olevat, palveltavina sekä osallisina olevat vanhemmat. Alasuutari (2005) on tuonut esille eri vuosikymmenille liittyvien vanhempien ja ammattikasvattajien yhteistyön eri muotoja. 1970- ja 1980-luvulla yhteistyössä korostettiin henkilöstön ammatillisuutta ja asiantuntijuutta, kun taas 1990-luvulla keskityttiin puhumaan asiakkaan omasta asiantuntijuudesta sekä asiakaskeskeisyydestä. Nyt keskustelussa on molempien osapuolien tasavertainen suhde. Keskusteluissa ja tutkimuksen kiinnostuksen kohteena on viime aikoina ollut vanhempien ja lasten osallisuutta lisäävien toimintamuotojen kehittäminen ja vakiinnuttaminen varhaiskasvatuksessa. Näistä kaikista voimme päätellä, että lapsen hyvinvoinnille kasvatusyhteistyön merkitys on tärkeä. (Poikonen & Lehtipää 2009. 71-71.)

Kaarina Isoherrasen (2012) väitöskirjan mukaan yhteistyöllä tarkoitetaan samojen asiakkaiden kanssa työskentelyä, johon vaaditaan eri ammattilaisten välistä vuorovaikutusta. Yhteistyön ei tarvitse suoraan kohdistua asiakkaisiin, vaan yhteistyön tarkoituksena voi olla tapahtuman järjestäminen, yhteisten toimintatapojen sopiminen tai toiminnan kehittäminen. Pääallekkäisestä työskentelystä seuraa usein tehottomuutta ja sekaannusta, joten tästä tulisi pyrkiä pois yhteistyön kehittämiseksi. (Isoherranen 2012, 30). Katajamäen (2010) mukaan moniammatillisuudessa ryhmä on sen jäsentensä voimavara ja ryhmän jäsenet täydentävät toinen toisensa osaamista oman ammattinsa viitekehyksestä yhteiseen tavoitteeseen pääsemiseksi. (Hytönen 2012, 28.) Tiimi-käsitettä käytetään monenlaisista työryhmistä ja yhteistyön muodoista ja se on moniammatillisessa yhteistyössä vakiintunut käsite. Katzenbachin ja Smithin (1993, 45) klassinen määritelmä tiimistä on seuraavanlainen: ”Tiimin muodostaa pieni joukko ihmisiä, joilla on toisiaan täydentäviä taitoja ja jotka ovat sitoutuneet yhteiseen tarkoitukseen, suoritustavoitteisiin ja lähestymistapaan, mistä he kokevatsa olevansa yhteisvastuussa.” (Isoherranen 2012, 31.)

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kasvatuksen linjauksen 2015 strategiset suuntaviivat korostavat sitä, että kirkon kasvatus koostuu kasvun mahdollistamisesta kaiken ikäisille. Kasvatusta tulee tukea ja se toteutuu yhdessä olemalla, tekemällä ja ihmettelemällä. (Meidän kirkko –kasvamme yhdessä -linjaus.) Vuoteen 2020 tehdyn Kohtaamisen kirkon linjauksen mukaan kristillisen kasvatuksen asema on heikentynyt. Haasteena kirkolla on kotien ja uskonnollisen kasvatuksen tukeminen, sillä kasvava joukko ei saa kristillistä kasvatusta kodilta tai kirkolta. Kristillisen kasvatuksen puuttuminen lapsuudessa johtaa todennäköisesti irrallisuuteen aikuisuudessa kristinuskon suhteen. (Kohtaamisen kirkko-Suomen evankelis-luterilaisen kirkon toiminnan suunta vuoteen 2020.) Tutkimuksessa pyritään selvittämään, millaiset odotukset asiakkailta on kristillisen kasvatuksen saamiseen Sääksmäen seurakunnan kerhotoiminnasta ja onko joukossa niitä, jotka tämän vuoksi karsivat seurakunnan järjestämänä pois avoimista kerhopalveluista.

4.4 Kasvatuskumppanuus

1970-luvulla vanhempien asema päivähoidossa oli marginaalinen, mutta 1980-luvulla teoriaperustan selkiintyminen muutti päivähoitokasvatukseen liittyvää asennoitumista niin, että yhteistyö päivähoidon ja kodin välillä nostettiin keskiöön. Bronfenbrennerin (1979) ekologisen teorian soveltaminen johti siihen, että kasvatuksen onnistumisen ja korkean laadun kannalta lasten välittömien kasvuympäristöjen huomioiminen koettiin merkitykselliseksi. Tutkimus- ja kehittämisprojektien muodossa saatiin tietoa toteutuneesta yhteistyöstä ja yhteistyön mahdollisuuksista ja ongelmista. Tarve lasten ja vanhempien tukemiseen on lähtenyt yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomista vaikutuksista arkielämään. Kun perinteiset tukijärjestelmät ovat hajonneet: muun muassa perheet ja suvut pienentyneet sekä kyläyhteisöt hävinneet, on vanhempien tukeminen jäänyt ainakin osittain yhteiskunnallisten tukijärjestelmien vas-

tuulle. Usein ajatellaan päivähoitohenkilökunnan tehtävänä olevan yhteistyöhön liittyvä vanhempien tukeminen, mutta huomioitavaa olisi myös perheiden keskinäinen suhteiden luominen ja sosiaalisten verkostojen vahvistaminen, jotka ovatkin ekologisen teorian keskeisiä painotuksia. (Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007. 114-115). Varhaiskasvatuksen ammattilaisista on tullut pikkulapsiperheiden keskeisiä yhteistyökumppaneita, sillä varhaiskasvatuksella on merkittävä rooli päivittäisissä kanssakäymisissä vanhemmuutta tukevana palveluna. Varhaiskasvatus ja päivähoito ovat yhteydessä niin kasvatustajatteluun kuin perhettä ja lapsuutta koskeviin käsityksiin kuin yhteiskunnalliseen ympäristöön ja sen kulttuuriin. 2000-luvulla on käyty keskustelua yhteiskunnallisesti niin huolesta, joka liittyy lapsiperheiden asemaan, vanhemmuuteen ja vanhemmuuden heikkenemiseen kuin vanhempien vaikuttamismahdollisuuksista ja kuulluksi tulemisesta oman lapsensa kasvatuskysymyksistä. Vanhempien osallisuutta on pyritty lisäämään valtakunnallisissa asiakirjoissa kuten Varhaiskasvatuksen suunnitelman perusteet 2005, joissa suositellaan vanhempien otamista mukaan paikallisten tai yksikkökohtaisten suunnitelmien laadintaan. (Poikonen & Lehtipää, 2009. 70-71.)

Vanhemmat ovat ensisijaisessa kasvatustajavastuussa ja -oikeudessa lapsistaan. Vanhemmilla on lapsestaan ensikäden tuntemus, kun taas henkilöstöllä on koulutuksensa antama ammatillinen tieto ja osaaminen. Tämän lisäksi ammatikasvattajien vastuulla on kasvatustajavastuun ja tasavertaisen yhteistyön edellytysten luominen. Jaettu kasvatustajavastuu sekä kasvatustajavastuu eivät takaa saman mielisyyttä, vaan alustan etsiä ymmärrystä lapsesta. Tämä on prosessi, jonka syntymiseen vaaditaan aikaa, tahtoa ja ymmärrystä. Vanhemmille on tärkeää kuulla se, miten kasvattaja on nähnyt heidän lapsensa. Päivittäiset kohtaamiset ja lapsen ympärillä pyörivä keskustelu mahdollistavat luottamuksen syntymisen ja kasvatustajavastuun syventymisen. (Kaskela & Kronqvist 2012. 22-24.)

Kasvatustajavastuuta ohjaavia periaatteita ovat kuuleminen, kunnioitus,

luottamus ja dialogi. Kuuleminen näyttäytyy toiselle aitona kiinnostuksena ja on keskeisimpiä asioita kuuntelun ohella vuoropuhelussa. Kuulluksi tuleminen on eheyttävä kokemus, joka voi toteutua vain aidossa läsnäolotilanteessa, silloin kun ilmapiiri on turvallinen ja myönteinen ja kun kuulija on halukas kuulemaan. Kuuleminen ei ole taito vaan suhde toiseen ihmiseen. Se, että halutaan kuulla toista ihmistä lähtee kunnioituksesta. Kunnioittavan suhteen luominen vaatii asioiden tuomista esille ilman peittelyä. Arvostava asenne ilmenee ajatuksina ja sen myötä tekoina. Monesti tämä voi vaatia kasvattajalta erilaisuuden hyväksymistä ja erilaiset perhekulttuurien ja arvojen avointa ja myönteistä kohtaamista. Kuulemisen kautta voimme oppia arvostamaan ja hyväksymään sekä kunnioittamaan toista, erilaista ihmistä ja perhettä. (Kaskela & Kekkonen 2006. 32-40.)

Luottamuksen syntymiseen tarvitaan yhteistä vuoropuhelua ja kohtaamisia sekä lapsen ja kasvattajan välisen suhteen tietoutta. Sensitiivinen suhde lapsen ja kasvattajan välillä edistää uskoa turvallisuuteen ja lapsen saamaan hyvään hoitoon. Jos vanhemmille annetaan mahdollisuus vaikuttaa lapsensa hoitoon, opetukseen ja kasvatukseen liittyviin asioihin, lisää se luottamusta ja tunteita siitä, että vanhemmat pystyvät osallistumaan enemmän konkreettisesti lapsensa kasvuun ja kehitykseen. Jokaisen vanhemman kohdalla luottamuksen synty voi olla eri pituinen, toisilla päivittäisiä kohtaamisia tarvitaan enemmän, sillä luottamuksen syntyyn vaikuttavat ihmisen aikaisemmat kokemukset samankaltaisista tilanteista. Dialogissa kaikkien osapuolten tulee tulla näkyviksi omine ajatuksineen, mutta kenenkään tietämys ei ole merkityksellisempää tai arvokkaampaa kuin toisen osapuolen. Dialogissa on ydin, eikä siinä valita puolta vaan luodaan yhteistä ymmärrystä ja sovitellaan yhteen erilaisia todellisuuden tulkintoja. (Kaskela & Kekkonen 2006. 32-40.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Tutkimusmenetelmä

Tutkimustapa oli määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimus ja tiedonkeruumenetelmässä aineisto päädyttiin keräämään www-kyselyinä. Www-kyselyissä vastausten saanti on nopeaa, mutta vastausten tarkkuus on kyseenalaista ja väärinkäsitysten mahdollisuus on suuri. Lomakkeiden teko vaatii myös asiantuntemusta ja tutkimuksen onnistumiseen vaikuttaa kyselyn tekninen toteutus. (Heikkilä 2004. 18-20.) Kvantitatiiviseen tutkimukseen kuuluu, että tutkimuksen tulee mitata sitä, mitä oli tarkoituskin selvittää. Validiteetti eli tutkimuksen pätevyys on varmistettava etukäteen huolellisella suunnittelulla ja harkitulla tiedonkeruulla. Tutkimuslomakkeen kysymysten tulee koskea oikeita asioita yksiselitteisesti ja niiden tulee kattaa koko tutkimusongelma. (Heikkinen 2004. 29.) Tutkimuksen tulee olla relevantti, jotakin uutta tietoa tuova, hyödyllinen ja käyttökelpoinen. Hyödyllinen tutkimus suuntautuu tärkeäksi koetuille ongelma-alueille ja jokainen kysymys on hyvä punnita tarkkaan, jottei esitetä liian pientä informaatiota antavaa kysymystä. (Heikkinen 2004. 32.) Kyselyn ajoitus kannattaa ottaa huomioon suunnittelussa, jottei vastausprosentti jää esimerkiksi loma-aikojen vuoksi liian alhaiseksi. (Vilkkä 2007. 28). Kyselyn aikataulua siirrettiinkin suunnitellusta loppuvuodesta joulun vuoksi alkuvuoteen, jotta saataisiin paremmin vastauksia.

Tutkimuksessa käytössä oli Likertin asteikko 7-portaisena ja ääripäinä oli väittämät täysin eri mieltä tai täysin samaa mieltä. (Heikkinen 2004. 49-54.) Likertin asteikko on järjestysasteikko ja se on ollut suosittu mielipideväittämissä. Sen ajatuksena on, että asteikon keskikohdasta lähtien toiseen suuntaan samanmielisyys kasvaa ja toiseen samanmielisyys vähenee. (Vilkkä 2007. 46.)

5.2 Aineiston keruu ja analysointi

Tutkimustani varten pyysin Valkeakosken kaupungilta, Sääksmäen seurakunnalta ja Mannerheimin lastensuojeluliiton Valkeakosken paikallisosastolta tutkimusluvut. Olen ollut mukana varhaiskasvatuksen kehittämisen tiimissä kertomassa tutkimuksesta. Kaikki toimijat ovat olleet silloin paikalla ja suostuneet tutkimuksen tekemiseen. Olin tutkimuksen edetessä yhteydessä Sääksmäen seurakunnan, Mannerheimin lastensuojeluliiton paikallisosaston sekä kaupungin avoimen päiväkotitoiminnan ohjaajiin, jotta he osasivat kertoa kyselylomakkeesta vanhemmille. Markkinoin kyselyä vanhemmille joiden tiesin käyttävän avoimia varhaiskasvatuspalveluita niin sähköpostitse, sosiaalisen median kautta kuin kasvokkain. Käytin kyselylomakkeen tekoon reilusti aikaa, koska toivoin saavani hyvän aineiston kyselylomakkeesta, etten tarvitsisi muuta dataa kyselylomakkeen lisäksi. Webropolin kautta sain suorat jakaumat ja välttyin monivalinta-aineiston koodaamiselta. Pääsin suoraan monivalintakysymyksissä tulosten analysointiin, joten se säästi minulta aikaa. Avoimien kysymysten analysoinnissa käytin teemoittelua.

Kyselylomakkeen alussa on hyvä olla lämmittelykysymyksiä varsinaiseen aiheeseen liittyen. Näissä voidaan kysyä ikää, sukupuolta ja koulutusta. (Valli 2007. 103.) Opinnäytetyön alussa oli kahdeksan taustakysymystä, joissa selvitettiin syntymävuoden, sukupuolen ja koulutuksen lisäksi asuinalueetta, perhetilannetta, lasten lukumäärää, lasten kerhotoimintaan osallistumista ja osallistuvien lasten syntymävuotta. Kyselylomakkeen kysymykset muodostuivat pääsääntöisesti monivalintakysymyksistä ja strukturoiduista kysymyksistä. Jonkun verran oli täydentäviä avoimia kysymyksiä, mutta niissäkin oli rajattu vastaajien ajatusten suuntaa. Sekamuotoisia kysymyksiä oli käytetty jonkun verran, jolloin osa vastausvaihtoehdoista oli annettu ja yleensä yksi oli avoin. En uskonut, että pystyin laatimaan kaikki vaihtoehdot ilman sekamuotoisia kysymyksiä näin laajaa kysymyslomaketta tehdessä, koska toimijoita ja eri palveluita oli niin paljon.

5.3 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tavoitteena eettiselle tutkimukselle on läpinäkyvyys ja rehellisyys kaikissa vaiheissa. Työn aiheen valitsemisesta tiedonhankintaan, prosessista ja tuloksista puhuttaessa sekä tulosten soveltamisesta tulee näkyä eettinen asenne. Tutkimukseen osallistuvia henkilöitä tulee informoida työstä ja sen tavoitteista. Heidän tulee myös antaa lupa tutkimuksen tekemiseen. Työn tekijän tulee sitoutua ja käyttää aineistoa siten, että sitä käytetään ainoastaan sovittuun tarkoitukseen sekä huolehtia aineiston säilyttämisestä. Tietosuojasta tulee pitää huoli siten, ettei yksittäisiä henkilöitä voida tunnistaa. Tutkimuksessa saatu tieto edellyttää rakentavaa kriittisyyttä sekä ajattelussa että toiminnassa. Perustana eettiselle toiminnalle on eri näkökulmien arviointi sekä pohtiva ja erittelevä suhtautuminen käytäntöön ja informaatioon. Informaation alkuperä ja luotettavuus on selvitettävä ja hankitun informaation on oltava merkityksellistä tehtävää ajatella. Raportissa asiat on kirjoitettava siinä muodossa, kuin tutkimusongelman käsittelyn kannalta on oleellista. (Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä 2010, 11–13.) Tutkimuksessa perheet vastaavat kyselyyn nimettöminä nettikyselyn kautta. Näin henkilöllisyyttä ei voida tunnistaa. Tutkimukseen osallistujat saavat tutkimuksesta kuullessaan saatekirjeen, missä kerrotaan tutkimuksesta.

Tutkimuksessa käytettiin webropol-palvelinta, joka vaikutti helppokäyttöiseltä ja hyvin ohjeistetulta. Ennen kyselylomakkeen linkin jakoon menoa kyselyn linkki testattiin ja otokseen kuuluva koehenkilö täytti harjoituslomaketta ja antoi siitä palautetta. Kyselylomakkeen teko onnistuikin hyvin, mutta kyselyyn vastaamisen ehtoja asettaessa tuli vastaan monia ongelmia. Linkki kyselyyn ei aluksi johdattanutkaan kyselyyn, sillä kunnan työntekijä joka omilla tunnuksillaan vei kyselyn kaupungin nettisivuille, oli laittanut oman henkilökohtaisen linkkinsä sinne. Onneksi eräs käyttäjä ilmoitti minulle sähköpostitse asiasta ja saimme korjattua asetukset, niin että linkki olikin julkinen eikä kenenkään henkilökohtainen. Päivä meni kuitenkin hukkaan vastausajasta ja näin, että kyse-

lyä oli koetettu avata monta kymmentä kertaa, joten tässä meni varmasti potentiaalisia vastaajia. Seuraava ongelma oli se, että edellisen vastaajan vastaukset jäivät näkyviin. Ne vastaajat, jotka olivat sillä välin avanneet kyselyn, eivät todennäköisesti uskaltaneet vastata kyselyn myöhemminkään, jos he pelkäsivät, että muut näkevät vastaukset. Realibiliateettia eli luotettavuutta huomioitaessa on hyvä tiedostaa, että virheitä voi sattua tietoja kerätessä, syötettäessä, käsiteltäessä ja tuloksia tulkittaessa. (Heikkilä 2004. 30.)

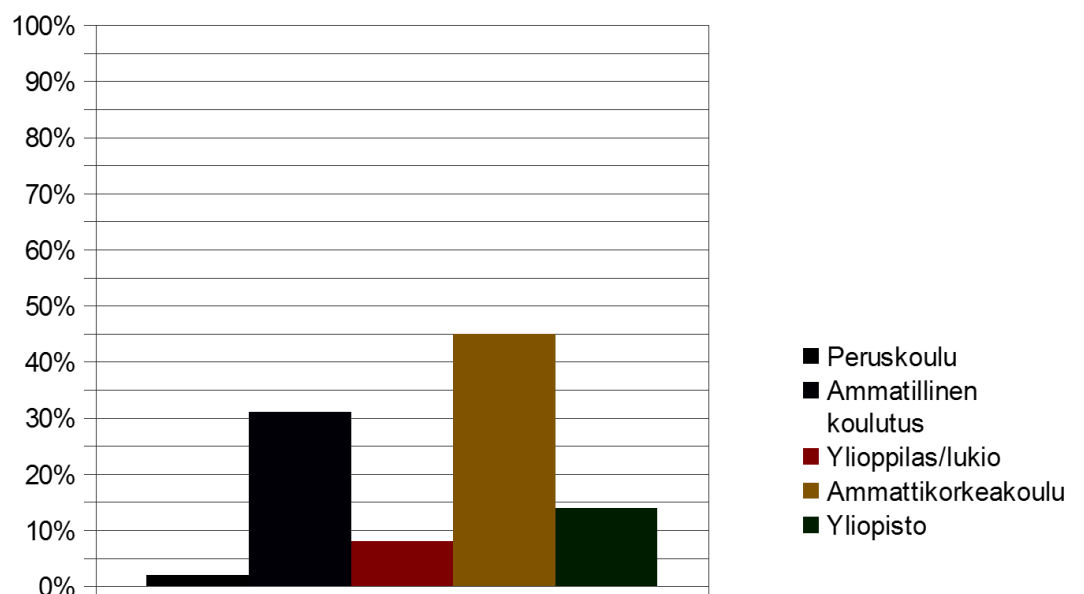
Pitkän kyselylomakkeen käyttömahdollisuus on hyvä, mutta vastaajien kato lisääntyy kysymysten edetessä. (Heikkilä 2004. 20). Sama tapahtui todennäköisesti tämänkin kyselylomakkeen kohdalla, koska kysely oli pitkä ja jonkun verran aikaa vievä, kun toimijoita oli niin paljon ja tämä on jättänyt vastaajia pois kesken kyselyn. Avoimissa kysymyksissä nettikyselyissä vastaajat voivat helposti jättää vastaamatta. (Heikkilä 2004. 20.) Tämän kyselylomakkeen kohdalla vastaamatta jättäminen ei ollut kovinkaan suuri ongelma, sillä avoimiin kysymyksiin tuli riittävästi vastauksia. Www-kyselyt soveltuvat sellaisten perusjoukkojen tutkimiseen, missä jokaisella jäsenellä on mahdollisuus internetin käyttöön. (Heikkilä 2004. 18.) Tätä koetimme varmistaa niin, että kerhojen ohjaajat, jotka tiedottivat kyselystä, järjestivät vanhemmille kerhopisteelleen mahdollisuuden vastata rauhassa internetin kautta kerhotoimintojen aikana.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

6.1 Taustatiedot

Tutkimukseen vastaajia oli 51, kaksi vastaajista olivat isiä (4 %) ja 49 vastaajaa äitejä (96 %). Muita huoltajia kyselyyn ei vastannut. Vanhin vastaajista oli syntynyt vuonna 1966 ja nuorin vuonna 1992. Eniten vastaajia oli syntynyt vuosina 1982 (N=7) ja vuosina 1984 (N=6). Vastaajien syntymävuoden keskiarvo oli 1981.

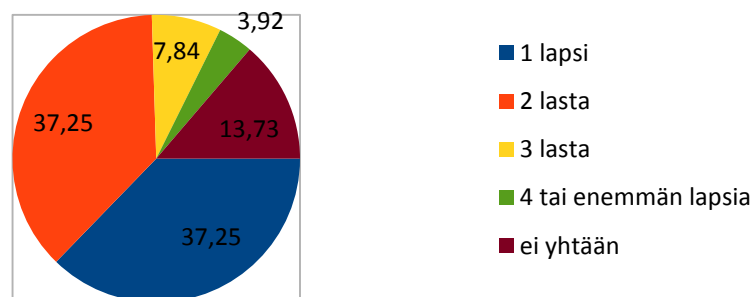
Kuviosta 1 näkyy vastaajien koulutusjakauma. Kuviosta näkyy, että suurin osa, 45 % on suorittanut tai suorittamassa ammattikorkeakoulututkintoa (N=23) ja toiseksi eniten vastaajia 31 % löytyi ammatillisen koulutuksen piiristä (N=16). Yliopiston käyneitä tai kirjoilla olevia oli 14 prosenttia (N=7), lukion tai ylioppilastutkinnon suorittavia/suorittaneita oli kahdeksalla prosentilla (N=4) ja peruskoulu korkeimpana oli yhdellä vastaajista (2 %).

Kuvio 1 Vastaajien koulutustausta

Vastaajien asuinpaikat jakautuvat hyvinkin paljon, sillä vastaajat ovat 22 eri kaupunginosasta. Eniten vastaajia asuu Raikkaalla (8), Mäntylässä (7) ja Eerolassa (5). Kaikki vastaajat elävät avo- tai avioliitossa. Yksinhuoltajia vastaajien joukossa ei ollut ketään. Vastaajien perheissä on pääsääntöisesti yksi tai kaksi lasta. Neljän hengen perheitä oli 51 % vastaajista, Kolmen hengen perheitä 24 % vastaajista, viiden hengen perheitä 14 % ja neljä lasta ja kaksi aikuista tai enemmän on joka kymmenennessä perheessä. Yhdellä vastaajista ei ollut vielä lapsia, vaan hän odotti vauvaa.

Kuviosta 2 selviää perheen lasten osallistuminen kerhotoimintaan. 19 vastaajan perheestä on osallistunut yksi tai kaksi lasta kerhotoimintaan (37 %), Neljän vastaajan perheistä on kolme lasta osallistunut ja mukana vastaajissa oli seitsemän perhettä, joista yhtään lasta ei ole osallistunut kerhotoimintaan. Nämä vastaajat ovat todennäköisesti käyneet perhekerhoissa tai hyödyntäneet muuten avoimia varhaiskasvatuspalveluita. Mukana vastaajissa oli myös muutama perhe (4 %), joista kerhotoimintaan on osallistunut neljä tai enemmän perheen lapsista.

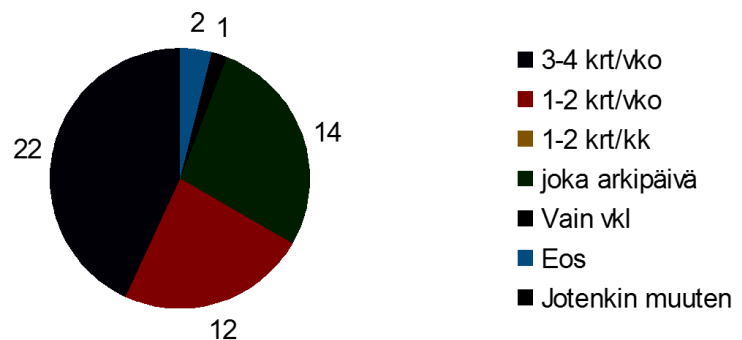

Kuvio 2 Perheen lasten osallistuminen kerhotoimintaan

Vastaajilta kysyttiin kerhotoimintaan osallistuvien lapsien syntymävuotta. Eniten vastaajien lapsista kerhotoimintaan osallistui 2012 syntyneet lapset, joita oli 18, 2010 vuonna syntyneitä lapsia osallistui 16 ja vuotta vanhempia 2009 syntyneitä lapsia osallistui 10. Kerhotoimintaa on pyritty viime vuosien aikana

lisäämään juuri näille tänä vuonna 3–vuotta täyttävillä lapsilla, sillä on huomattu tälle olevan tarvetta. Sääksmäen seurakunta aloitti 3–vuotta täyttävillä harjoittelukerhon vanhempien kanssa ja kunnan varhaiskasvatuksen sisaruskerhot ovat olleet myös hyvin täysiä tämän ikäisille.

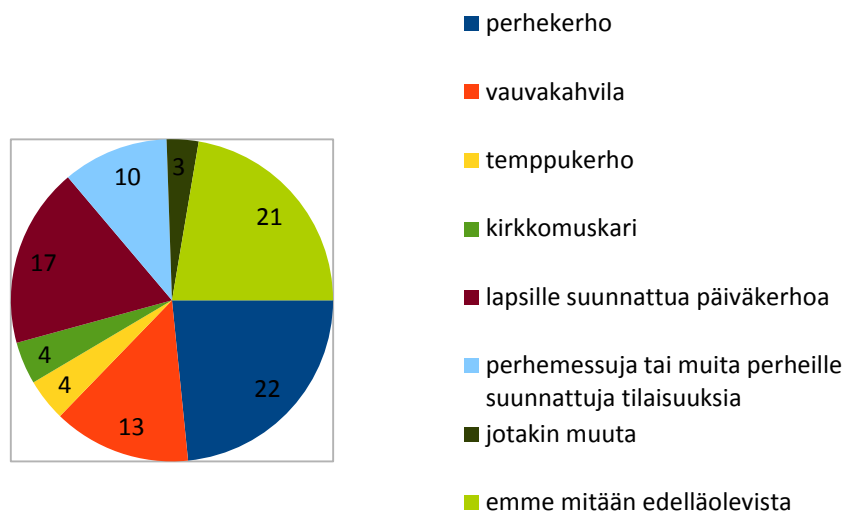
Kuviosta 3 selviää toiveet toiminnan järjestämisen tiheyden suhteen. Eniten vastaajista 43 prosenttia (N=22) toivoo toimintaa järjestettävän 3-4 kertaa viikossa. Joka arkipäivätoimintaa toivoisi 14 vastaajaa ja 12 vastaajaa haluaisi toiminnan olevan 1-2 kertaa viikossa. Tästä voisi päätellä, että vastaajilla on tarve siihen, että toimintaa järjestetään usein ja toiminta on täten vastaajille tärkeää.

Kuvio 3 Vastaajien toiveita siitä, kuinka usein toimintaa tulisi järjestettävän

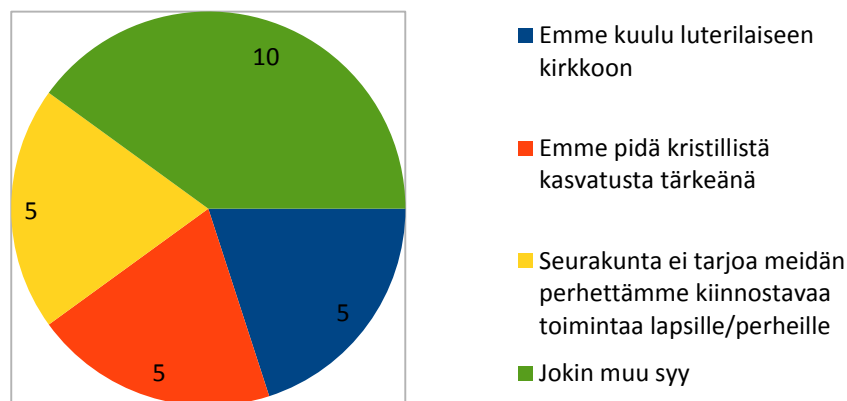
6.2 Toimintojen käyttäminen

Kuviosta 4 selviää Sääksmäen seurakunnan varhaiskasvatuksen toimintojen käyttäminen. 17 käyttäjää ovat käyneet lapsille suunnatussa päiväkerhossa, 22 vastaajaa ovat olleet perhekerhossa, 13 vastaajaa ovat käyneet vauvakahvilassa, tempputerhoa ja kirkkomuskaria on käyttänyt neljä vastaajaa. Perhemessuja tai muita perheille suunnattuja tilaisuuksia on käyttänyt kymmenen vastaajaa ja 21 vastaajaa ei ole käyttänyt mitään edellä olevista. Jotakin muuta toimintoja oli käyttänyt kolme vastaajaa ja nämä toiminnot olivat muskaripyhis, lasten kuoro ja kuoro.

Kuvio 4 Sääksmäen seurakunnan toimintojen käyttäminen

Kuvio 5 selventää syitä, miksi perheet eivät ole käyttäneet seurakunnan järjestämiä varhaiskasvatustoimintoja (N=25). Kyselyyn vastanneista viisi vastasi syyksi sen, ettei kuulu luterilaiseen kirkkoon. Samoin viidesosa vastaajista ei pidä kristillistä kasvatusta tärkeänä. 20 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että syy palveluiden käyttämättä jättämiseen on se, että seurakunta ei tarjoa meidän perheellemme kiinnostavaa toimintaa lapsille/perheille. Kymmenellä vastaajista syy toimintojen käyttämättä jättämiseen oli jokin muu syy.

Kuvio 5 syyt seurakunnan toimintojen käyttämättä jättämiseen

Vastaajilta kysyttiin mitkä ovat ne muut syyt, miksi he eivät ole käyttäneet seurakunnan varhaiskasvatuspalveluita. Kymmenestä vastaajasta viisi laittoivat avoimia vastauksia. Avoimien vastausten perusteella heillä ei ollut tarvetta toiminnoille, koska he halusivat nauttia perheen kesken olosta tai eivät olleet käyneet juurikaan missään, eikä ole ollut kiinnostusta seurakunnan toimintaan aiemmin.

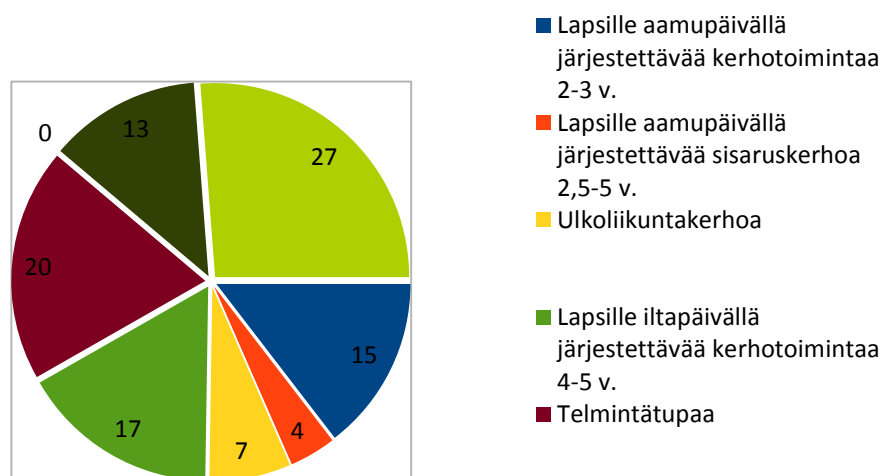
Nyt vasta haluaisimme osallistua, mutta koska lapsi päivisin hoidossa niin vain iltaisin ja viikonloppuisin pääsee.

Kuvio 6 näyttää mikä on tärkeintä Sääksmäen seurakunnan järjestämässä toiminnassa palveluita käyttäville perheille (N=30) keskiarvojakauaman mukaan. Eniten vastaajat arvostivat sitä, että lapsi saa kokemuksia hyvistä tavoista ja oppii kunnioittamaan muita ihmisiä (6,2). Vähiten merkityksellistä vastaajille oli se, että he saavat tukea kodin kristilliseen kasvatukseen (4,4) tai että lapsi saa kerhossa kristillistä kasvatusta (4,7). Vastaajille oli kuitenkin jonkun verran merkityksellistä, että heidän lapsensa saa kokemusta kristillisistä juhlaperinteistä (5,5) tai että lapsi oppii tuntemaan Raamatun kertomuksia (5,2). Mielestäni nämä vastaukset olivat hieman ristiriidassa keskenään, sillä kristilliseen kasvatukseen kuuluu Raamatun kertomusten kuuleminen ja kristilliset juhlaperinteet. Itse jäin miettimään, onko sana kristillinen kasvatukseen vanhemmille vieras, eivätkä he tiedä mitä kaikkea se sisältää? Vai mieltävätkö vanhemmat vain kristillisten juhlaperinteiden ja Raamatun kertomuksiin tutustumisen perinteiden välittämiseksi lapsille?

Kuvio 6 Tärkeimmät syyt vastaajien arvioimina seurakunnan toiminnassa, niin että 1=täysin eri mieltä ja 7=täysin samaa mieltä

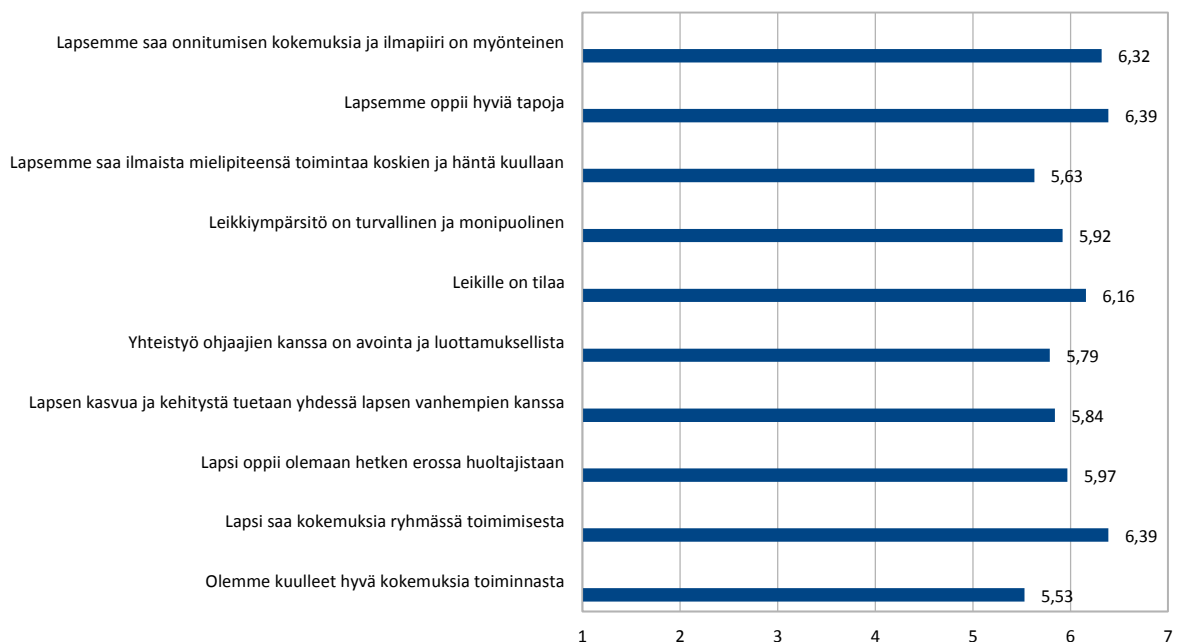
Kuviosta 7 selviää kunnan avointen varhaiskasvatuspalveluiden käyttäminen. Eniten vastaajat, 53 prosenttia olivat käyttäneet perhekerhoa (N=27). Telmintätupaa oli hyödyntänyt joka viides vastaaja ja 4–5-vuotiaiden iltapäiväkerhot olivat myös suosittuja, sillä joka kolmannes oli niihin osallistunut (N=17). Vastaajat pystyivät valitsemaan monia vaihtoehtoja. 13 vastaajaa eivät olleet käyttäneet mitään kunnan järjestämiä varhaiskasvatuksen toimintoja.

Kuvio 7 Kunnan varhaiskasvatustoimintojen jakauma vastaajien mukaan

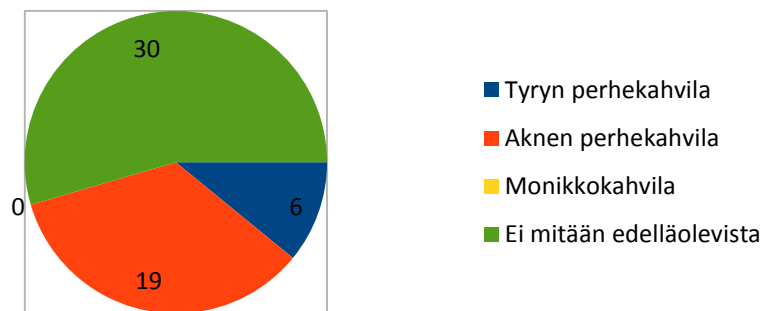
Vastaajat, jotka eivät olleet käyttäneet kunnan varhaiskasvatuspalveluita, kritisoivat muun muassa kerhon ikärajoja ja ajankohtaa. Monilla vastaajista tuntui olevan ennakkoluuloja kerhoja kohtaan ja pelko siitä, jos ei pääsekään porukkaan. Osa oli ”kuullut huonoa” oman alueen kerhoista, joka aiheutti sen, etteivät he halunneet osallistua toimintaan.

Kuvio 8 selventää sitä, mitä asioita vanhemmat pitävät tärkeimpänä kunnan varhaiskasvatuspalveluissa keskiarvojakauman mukaan (N=21). Tärkeintä vastaajille on se, että lapsi oppii hyviä tapoja ja lapsi saa kokemuksia ryhmässä toimimisesta (6,4). Yhteistä nämä ryhmässä toimimisen kokemukset olivat myös seurakunnan varhaiskasvatuksen käyttäjille. Hyvin ja yhteistä löytyi toiseksi eniten valitulta vaihtoehdolta, joka seurakunnalla oli, että lapsemme oppii kunnioittamaan muita ihmisiä ja kunnan vaihtoehdoissa se, että lapsemme saa kokemuksia ryhmässä toimimisesta. Seuraavaksi tärkeimpinä vanhemmat pitivät sitä, että lapsi saa onnistumisen kokemuksia ja ilmapiiri on myönteinen (6,3) ja leikille on oltava tilaa (6,2). Vanhemmille vähiten tärkeintä toiminnassa oli se, että he olivat kuulleet hyviä kokemuksia toiminnasta (5,5).

Kuvio 8 Vanhempien ajatuksia tärkeimmiksi syiksi kunnan toiminnan käyttämiseen

Kuviosta 9 selviää mitä MLL Valkeakosken paikallisyhdistyksen järjestämiä palveluita vanhemmat ovat käyttäneet. 19 vastaajaa on käyttänyt Aknen perhekahvilaa ja kuusi vastaajaa Tyryn perhekahvilaa. Monikkokahvilaa ei ollut käyttänyt kukaan vastaajista ja 30 vastaajaa ei ollut käyttänyt näistä mitään.

Kuvio 9 MLL palveluiden käyttäminen

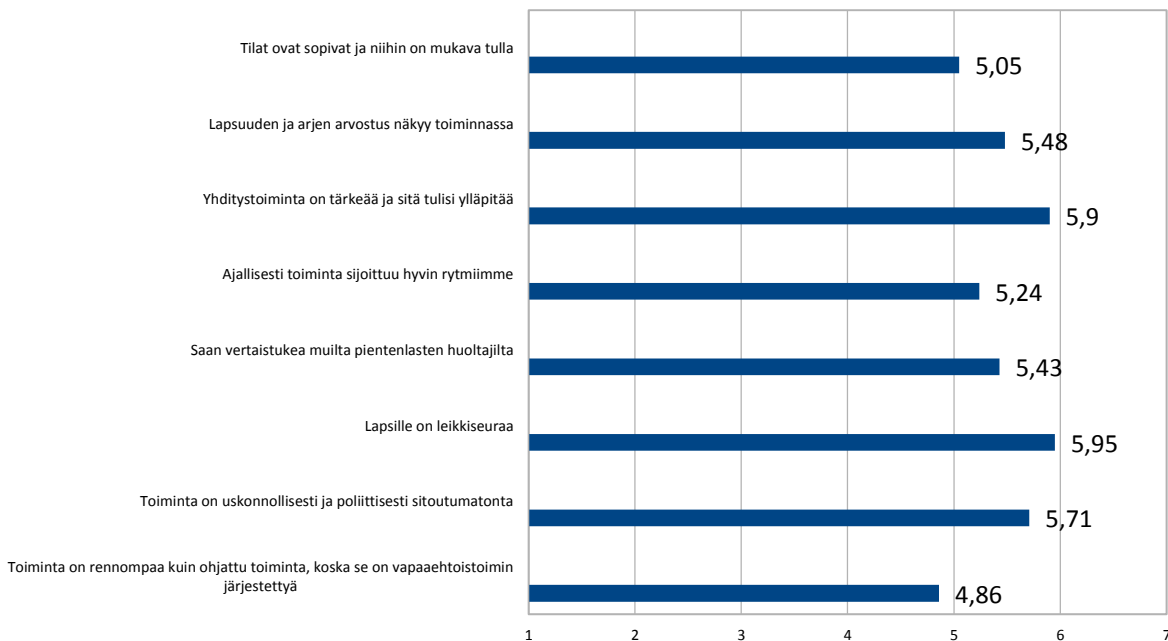
23 vastaajaa (N=30) vastasi avoimeen kysymykseen, miksei ole käyttänyt mitään MLL varhaiskasvatuksen järjestämiä palveluista. 15 vastaajaa sanoivat syiksi sijainnin ja kellonajat.

En ole kokenut tarvetta aamupäivällä olevalle toiminnalle. Iltapäivä on aina pitkä.

Kuusi vastaajaa sanoivat syyksi käyttämättä jättämiselle sen, ettei tällä hetkellä ole ollut tarvetta. Heille ovat riittäneet joko kaupungin kerhot, seurakunnan kerhot, päiväkotit tai kotona kyläily. Koko kyselyn läpileikkaavaa avoimissa vastauksissa usein toistui tietynlainen pelko tai jännitys, pääseekö mukaan porukkaan ja onko vastaanotto perhekerhoissa millainen.

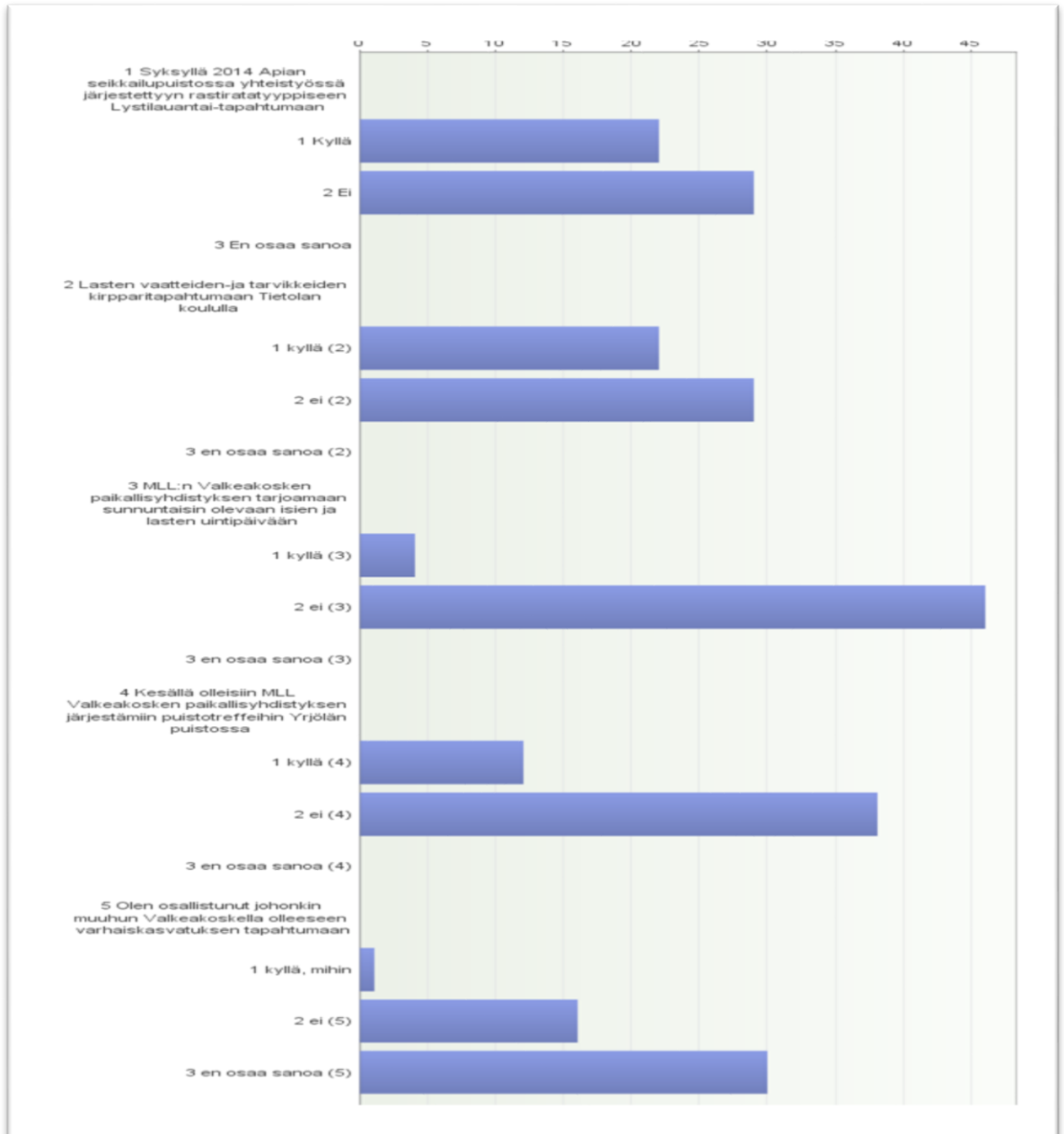
En ole saanut mennä aikaiseksi ja epäilyttää mennä käymään ”kesken kauden kerran tai pari”.

Kuvio 10 näyttää, mitkä asiat ovat tärkeitä Mannerheimin lastensuojeluliiton toiminnan käyttäjille keskiarvon mukaan (N=38). Tärkeintä vanhemmille oli se, että lapsille on leikkiseuraa (6,0), jota arvostettiin korkealle myös kunnan järjestämissä varhaiskasvatuspalveluissa. Tällöin vaihtoehtona oli, että lapsi saa kokemuksia ryhmästä toimimisesta. Vanhemmat ovat siis oivaltaneet hyvin varhaiskasvatukseen liittyviä oppeja, sillä Järvelän (1993) mukaan lapsen oppiminen perustuu vuorovaikutukseen aikuisen ja vertaisryhmän kanssa. Hujola, Puroila, Parrila & Nivala totesivat vuonna 2007, että leikin, vertaisryhmän ja aikuisen avulla lapsi voi toimia lähikehityksensä puitteissa opetellen kypsyydessä olevia tietoja ja taitoja. MLL:n palveluita käyttäville vanhemmille yhdistystoiminta on tärkeää ja sitä tulisi ylläpitää (5,9). Perheelle ei ole tärkeää toiminnassa se, että toiminta on rennompaa kun se ei ole ohjattua vaan vapaaehtoisvoimin järjestettyä (4,9).

Kuvio 10 MLL käyttäjille toiminnassa tärkeintä keskiarvojakauaman mukaan, niin että 1=täysin eri mieltä ja 7=täysin samaa mieltä

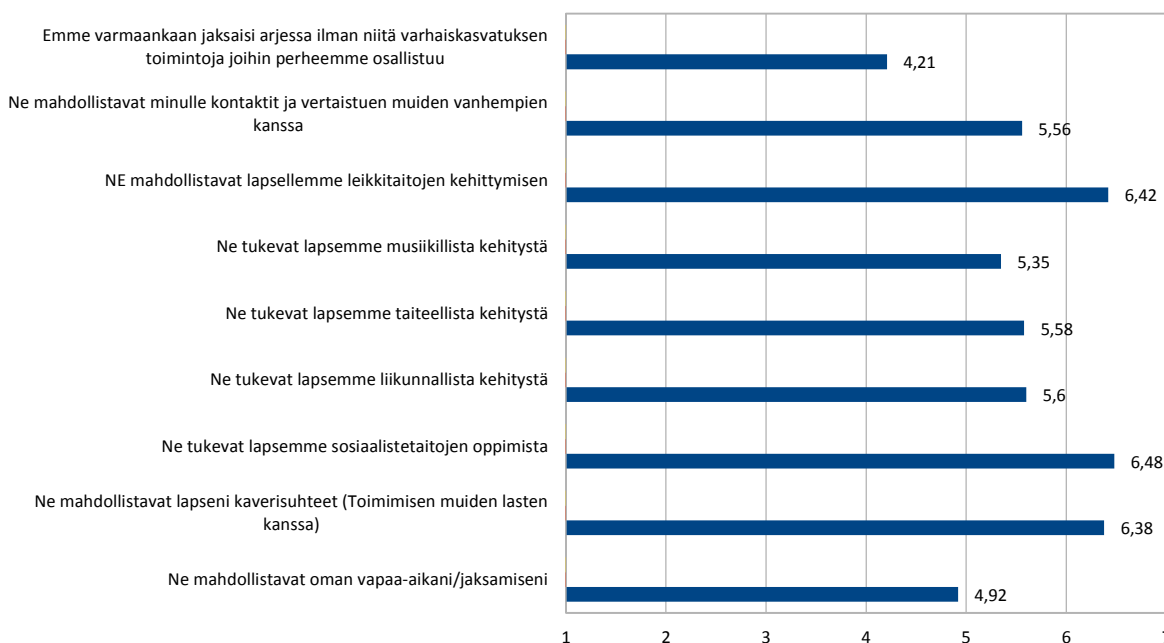
Kuviosta 11 selviää, kuinka paljon perheet (N=51) ovat osallistuneet Valkeakoskella järjestettäviin tapahtumiin. Eniten vastaajista 22 perhettä olivat osallistuneet Lystilauantai-nimiseen tapahtumaan ja lasten vaatteiden ja tarvikkeiden kirppariin. Puistotreffeille oli osallistunut 12 käyttäjää.

Kuvio 11 Osallistuminen tapahtumiin

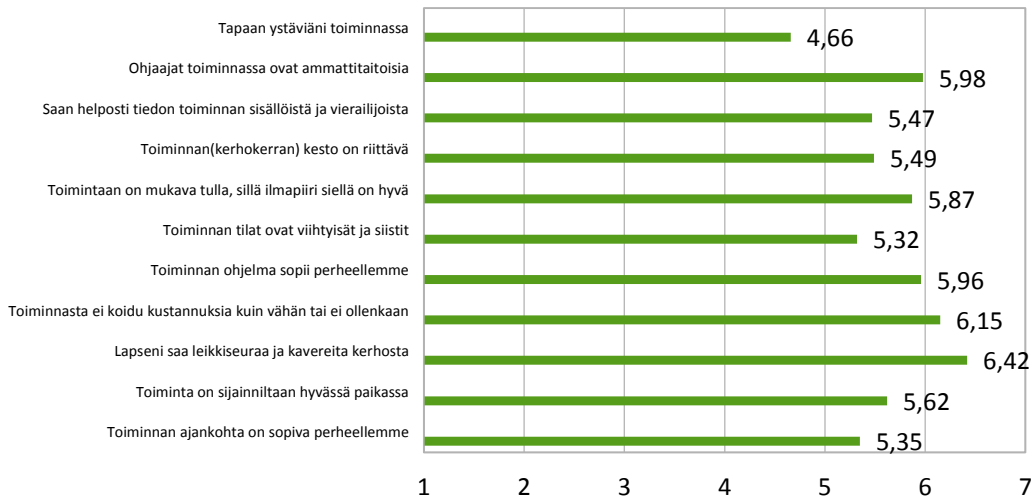
6.3 Vanhempien tyytyväisyys kokonaistarjontaan

Kuvio 12 selventää syitä, miksi osallistuminen avoimen varhaiskasvatuksen järjestämiin toimintoihin on tärkeää perheille (N=48) keskiarvon mukaan. Vastaajista kolme ovat jättäneet vastaamatta kokonaan. Nämä kolme vastaajaa eivät ole joko ymmärtäneet, että tämä kysymys koskee heitä tai he eivät ole vielä olleet palveluiden piirissä, niin että olisivat pystyneet arvioimaan avoimien varhaiskasvatuspalveluiden kokonaisuutta (yksi vastaajista ainakin odotti vasta ensimmäistä lastaan ja oli kiinnostunut tulemaan mukaan palveluihin). Vaihtoehtona vastaamatta jättämiselle on myös se, että lomake on ollut liian pitkä ja raskastekoinen, jolloin vastaajilla ei ole enää ollut aikaa tai jaksamista keskittyä lomakkeen loppuun saattamiseen. Kokonaisuutta arvioidessa nousivat jälleen tärkeimmiksi samat arvot, mitkä vastaajat olivat valinneet jo arvioidessaan yksittäisten toimijoiden toiminnan tärkeyttä. Mahdollisuus lapsen sosiaalisten taitojen oppimiseen (6,5) ja lapsen leikkitaitojen kehittymiseen (6,4) sekä lapsen kaverisuhteisiin(6,4) oli vanhemmille tärkeimmät syyt osallistua avoimeen varhaiskasvatustoimintaan. Oman vapaa-ajan mahdollistaminen (4,9) sekä edellytykset arjessa jaksamiseen ilman varhaiskasvatuksen toimintoja (4,2) arvotettiin vähiten tärkeimmiksi keskiarvojakauden mukaan. Lapsen taiteellisen (5,6), liikunnallisen (5,6) ja musiikillisen (2,4) kehityksen tukeminen olivat vastaajille jossain määrin merkittävää ja kaikki ikalaililla yhtä tärkeitä.

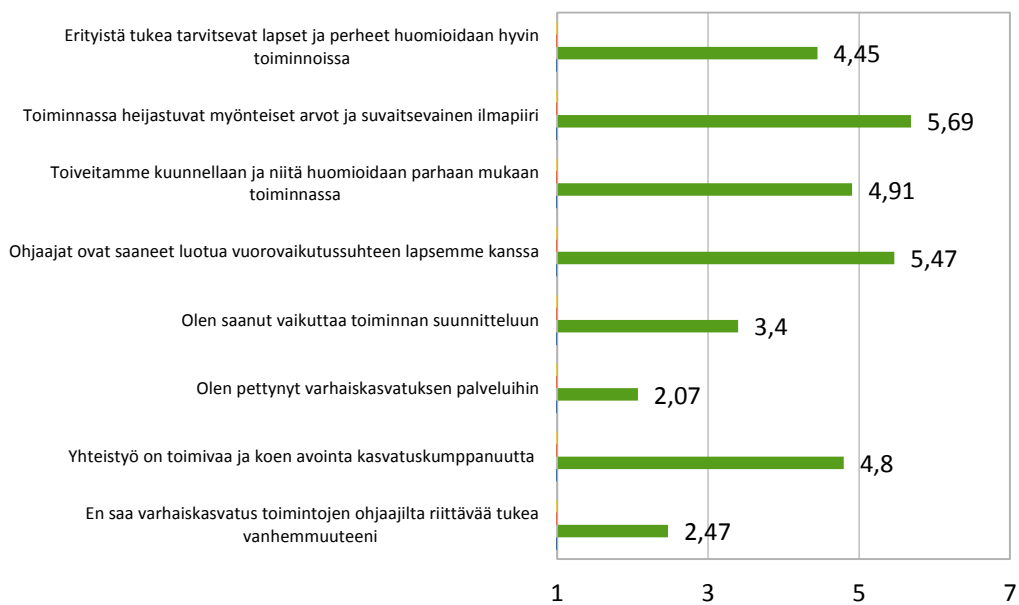

Kuvio 12 avoimen varhaiskasvatuksen toimintoihin osallistumisen tärkeys

Kuvio 13 selventää toimintaan osallistumisen syytä keskiarvojakauman mukaan. Vastajille tärkein osallistumisen syy oli se, että lapseni saa leikkiseuraa ja kavereita kerhosta (6,4). Toiseksi tärkeimmäksi syyksi osallistumiseen vastajat kertoivat sen, että toiminnasta ei koidu kustannuksia kuin vähän tai ei ollenkaan (6,2). Yhtä merkittäviä osallistumisen syytä vastajille oli, että toiminnan ohjelma sopii perheellemme ja ohjaajat toiminnassa ovat ammattitaitoisia (6,0). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteista (2003, 9) vastajat näyttävät arvostavan työntekijän panosta ja tutkimuksen viitekehystä mielestäni tähän sopii seuraava toteamus: *Ilman kasvatuskumppanuutta ja kiinteää yhteistyötä vanhempien ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten kesken ei yhteisestä kasvatustehtävästä voi muodostua lapsen kannalta mielekästä kokonaisuutta*. Vähäisin syy vastajien osallistumiseen oli että he tapaavat ystäviään toiminnassa (4,7). Tähän voi vaikuttaa suuri muuttoliike ja vähäiset läheisverkostot Valkeakosken lapsiperheissä. Vastajissa on mukana myös niitä, jotka tuovat lapsensa päiväkerhoihin eivätkä käy perhekerhoissa tai muissa varhaiskasvatuksen perheille suunnatuissa tapahtumissa.

Kuvio 13 selventää osallistumisen syitä avoimen varhaiskasvatuksen palveluihin.

Kuvio 14 vastaajien arviointia käyttämistään varhaiskasvatuksen palveluista

Vanhemmilta tiedusteltiin tyytyväisyyttä tällä hetkellä Valkeakoskella järjestettäviin avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin. He saivat arvioida kokonaisuuden arviointi-asteikolla 4-10, niin että 4=on en ole lainkaan tyytyväinen ja 10=olen erittäin tyytyväinen. Suurin osa vastaajista arvioi arvosanaksi yhdeksän (16 vastaajaa) tai kahdeksan (15 vastaajaa). Täyden kymppin antoi neljä vastaajaa ja seitsemän tai vähemmän arvosanaksi antoi 11 vastaajaa. Keskiarvoksi tyytyväisyydelle muodostui 7,9 prosenttia. Vastauksia tuli yhteensä 48, mutta yhtä ei voitu huomioida, kun vastauksen numero ei ollut selkeästi tulkittavissa.

Vanhemmat saivat lopuksi antaa avoimille varhaiskasvatuspalveluille kehittämissuhteita, toiveita tai palautetta. 16 vastaajaa antoivat avointa palautetta. Avointa palautetta tuli monipuolisesti ja tutut samat aiheet nousivat kehittämissuhteisiin, mitkä nousivat monista muistakin avointen vastausten kohdalta. Positiivista palautetta tuli hyvin paljon ja se jakaantui tasaisesti eri toimijoiden välille, etenkin seurakunnan kerhot ja kaupungin kerhotoiminta saivat erityiskiitosta. Kaupungin tarjoamasta kerhotoiminnoista vastaajat jakaantuivat eri leireihin; joukossa oli niitä jotka eivät pitäneet kerhotoiminnasta, mutta toiset vastaajat taas kehuivat kovasti.

Seurakunnan lapsitoiminta aivan loistavaa! Ihanat kerhot ja tädit. Lapsemme saavat ikäistään seuraa, oppivat leikkejä ja askartelua.

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta olisi erittäin tärkeää järjestää virikkeelliseksi ja riittävän pitkäksi ajaksi sekä vapaaksi uskonnollisista ryhmistä. Myös aamupäivätoiminta on tärkeää iltapäivätoiminnan lisäksi.

Kerhotoiminta ja tarjotin ovat hyviä yleisesti. Meidän perheen toinen lapsi käy aamupäiväkerhossa ja kerhon kestoa on supistettu puolella tunnilla viime keväästä. Lapsi jaksoi hyvin 2,5h kerhopäivän ja jaksaa nytten 2h kerhopäivän. Äiti ei jaksaa...Kiva että lapset saa olla kerhossa, mutta ei kerho auta meidän perhettä jaksamaan paremmin..

Tiedottamista voisi parantaa. Lapsiperheille erityisesti neuvola on kullannarvoinen tietolähde!

6.4 Tiedottaminen ja kerhotarjotin

Tiedotus avoimista varhaiskasvatuspalveluista on 24 vastaajan (47 %) mielestä riittävää. 27 vastaajista (53 %) oli sitä mieltä, ettei tiedotus ole riittävää ja 18 heistä antoivat kehitysehdotuksia kuinka sitä voisi parantaa. Sosiaalinen media kuten facebook ja nettisivut pitäisi paremmin hyödyntää yhdeksän vastaajan mielestä. Lehtitiedotteita ja mainoksia postilaatikkoon tai ilmoitustaululle sekä neuvolan/koulujen/tarhojen kautta jaettavia esitteitä kannatti 12 vastaajaa eli 44 prosenttia (N=27). Keskittämistä tiedottamiseen kannatettiin useinkin vastaajan taholta niin painettuihin tiedotteisiin kuin nettisivujen kautta mistä löytyisivät kaikki lapsille ja perheille suunnatusta toiminnasta.

Voisiko Internetistä löytyä kootusti kaikki jonkin linkin takaa ja siitä infotaisiin perheitä? Lystitapahtuma Apialla on mennyt meiltä kokonaan ohi eli ei olla huomattu sitä

Esim. neuvolassa voitaisiin jakaa esitteitä jossa on kaikki lapsille ja perheille suunnatusta toiminnasta

Vastaajilta kysyttiin avoimen kysymyksen kautta, mistä he olivat kuulleet avoimen varhaiskasvatuksen palveluista ensimmäistä kertaa. Vastauksia tuli 46, viisi vastaajaa jätti siis vastaamatta kysymykseen ja yhden vastausta ei voida huomioida kun siinä oli pelkkä piste. Voi olla, että kysymys oli hankalasti muotoiltu, kun vastauksissa esiintyi niin monta eri vaihtoehtoa. Monilla vastaajista voi olla hankaluuksia muistaa, jos he ovat käyttäneet jo pitkään palveluita. Vastaajista enemmistö, 18 vastaajaa (40 %) olivat kuulleet käyttämistään varhaiskasvatuspalveluista ensimmäistä kertaa sukulaisilta, kavereilta ja ystäviltä. 15 vastaajaa (33 %) olivat löytäneet tiedon internetistä ja monet olivat erikseen maininneet joko seurakunnan tai kaupungin kotisivut. Kritiikkiä tuli myös siitä, että nettisivuilta on hankala löytää lapsiperheiden

tapahtumia ja kerhoja sekä muita toimintaa, jos et tiedä mitä kaupunki tarjoaa. Muutamat vastaajista sanoivat, että tämän kyselyn kautta he olivat kuulleet monista toiminnoista ensimmäistä kertaa.

Kuusi vastaajista (13 %) oli kuullut neuvolan kautta palveluista ensimmäistä kertaa (N=45). Mielestäni alhainen prosentti kertoo siitä, että ihmisten tulee itse olla aktiivisia, jotta he löytävät avoimet varhaiskasvatustarjonnat. Kun on paljon aktiivisia toimijoita, on tiedotuksen kanssa oltava hyvin tarkkana, että se tavoittaisi mahdolliset käyttäjät. Neuvolan työntekijät tapaavat suurimman osan lapsiperheistä vuoden aikana. Sieltä voisi olla hyvä jakaa infopaketti perheille, mihin olisi koottu kaikki avoimet varhaiskasvatustoiminnot. Yhteistyötä neuvolan kanssa tulisi siis parantaa.

24 vastaajan perhettä kerhotarjotin on auttanut hahmottamaan avoimen varhaiskasvatuksen kokonaistarjontaa, 16 vastaajaa ei osannut sanoa oliko saanut kerhotarjottimesta tietoa. Kymmenen vastaajan mielestä kerhotarjottimesta ei ole ollut apua. Kerhotarjottimen oli nähnyt seurakunnan nettisivuilla 14 vastaajaa (27 %) ja 32 vastaajaa (63 %) oli huomannut kaupungin varhaiskasvatuksen nettisivuilta. Jossakin kerhopisteessä kerhotarjotinta oli mainostettu kolmelletoista vastaajalle (25 prosentille), mutta neuvolassa kerhotarjotinta ei oltu mainostettu kuin neljälle vastaajalle (8%). Kerhotarjotin on hyvä paketti, jonka kokoamiseen ja päivittämiseen on käytetty moniammatillisessa tiimissä aikaa. Mielestäni siinä näkyy hyvin, missä on toimintaa tarjolla, kenelle toiminta on suunnattu ja kenen järjestämänä. Se auttaisi hyvin perheitä hahmottamaan, mitkä olisivat ne oman perheen tarpeisiin sopivat ajat ja toiminnan muodot. Suurin ongelma kerhotarjottimen saamiseen ammattilaisten työvälineeksi ja perheiden tueksi on mainostus ja tiedottaminen. Kerhotarjottimen tulisi olla näkyvästi esillä infopakettissa, joka perheille jaettaisiin joka toimintakauden aikana. Hyvä kanava tähän voisi olla joko kotiin postitus tai neuvolan kanssa yhteistyön tiivistäminen varhaiskasvatuksen ammattilaisten kesken.

6.5 Kokonaisuuden arviointi

Vastaajista yhdeksän ei toivo uusia palveluita Valkeakoskelle. 24 vastaajaa ei osaa sanoa haluaisiko lisää palveluita. 18 sen sijaan toivoo lisää palveluita ja heistä 15:llä oli esitettäviä toiveita toiminnan kehittämiseksi. Enemmistö vastaajista(40 %), kuusi vastaajaa viidestätoista kaipasi lisää liikunta- ja ulkopai-
notteista toimintaa. 30 prosenttia vastaajista haluaisi seurakunnan järjestämä-
nä lisää lapsiperheille suunnattua toimintaa, kuten lapsille suunnattuja
kirkkoja, perheleirejä tai perheiden iltaa ja jatkuvuutta muskaripyhikseen.
Muutama vastaaja toivoi iltoihin ja viikonloppuihin toimintaa. Yksittäisillä vas-
taajilla oli ajatuksia kaksikieliseen toimintaan liittyen tai miehille suunnattua
kerhoa.

Ulkoliikuntakerho-tyyppistä kerhoa voisi olla useampanakin päivänä.

Kerhoja on järjestetty jokaisena arkipäivänä, samaan aikaan kun leikki-
puistot ovat tyhjillään. On tylsää leikkiä useimmiten lapsen kanssa yksi-
nään puistossa. Ulkoilu piristää niin itseä kuin lasta mutta porukassa se
olisi molemmista vieläkin mukavampaa.

Myös joku perhekerho mikä olisi 17-19 olisi kiva työssä käyvälle. Mie-
heni on lapsen kanssa kotona ja hän toivoisi miesten omaa kerhoa
koska nykyisissä kerhoissa ei ole miehiä niin sinne ei ole uskaltanut
mennä

Terhokerho tai kylämummi ja –vaaritoiminnasta, missä ikäihmiset pääsisivät
tapaamaan lapsiperheitä on kiinnostuneita 20 vastaajaa. 23 vastaajaa ei
osaa sanoa olisiko talläinen toiminnan muoto kiinnostavaa.

Leikkipuistotreffeistä on 30 vastaajaa kiinnostunut, jos toimintaan ei tarvitsisi

sitoutua. 25 vastaajaa osallistuisi leikkipuistoreffeihiin jos toiminta olisi lähellä heidän kotiaan ja ohjatusta yhteisleikistä ja -toiminnasta on kiinnostunut 22 vastaajaa.

31 vastaajaa on kiinnostuneita tapaamaan muita samassa tilanteessa olevia perheitä iltaisin kaksi kertaa kuukaudessa, jos heillä olisi mahdollisuus yhdessä viettää aikaa esimerkiksi liikkumisen merkeissä koulun liikuntasalissa, niin ettei kuluja toiminnasta tulisi. Kerran kuukaudessa tällaisesta toiminnasta on kiinnostuneita 12 vastaajaa.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tutkimukseni oli työelämälähtöinen ja mukana olleet tahot ovat suhtautuneet kiinnostuneesti ja positiivisesti tutkimuksesta nousseisiin toiveisiin ja ajatuksiin. Olen käynyt kertomassa tuloksista kevään 2015 aikana MLL hallituksen kokouksessa sekä moniammatillisessa avoimen varhaiskasvatuksen tiimissä, jossa olivat mukana olevista toimijoista edustajia. Näissä tapaamisissa yhteistyö on ollut erittäin hyvää ja toimijat olivat vastaanottavaisia vanhempien palautteesta nousseisiin asioihin.

Monista avoimista vastauksista nousi esille se, että aamupäivisin on riittävästi tarjontaa, joskus jopa liikaakin, mutta iltapäivät ovat usein pitkiä pienten lasten kanssa olemiseen. Iltapäiviin seurakunta ja kunta ovat lisänneet viime vuoden aikana päiväkerhoja ja vastaajien toiveisiin kerhokerran kestosta on tartuttu, koska kerhokerran kesto on muuttunut isoimmille lapsille (3-6-vuotiaille) kahdesta tai kahdesta ja puolesta tunnista kolmeen tuntiin. Tämä tuo vanhemmille enemmän voimavaroja arkeen ja lisää omaa aikaa. Monilla kotona olevista vanhemmista ei ole autoa, niin matkoissa menee oma aikansa ja pidempi kerhokerta mahdollistaa helpotusta vanhemmille arjen kiireeseen. Monilla kerhokävijöillä on pienempiä sisaruksia ja heidän päiväuniaikansa pitenee kerhokerran pidentymisen johdosta. Tätä kautta koko perhe voi hyötyä ja saada käytössä oleviin suhdeverkkoihin sosiaalista pääomaa. Usein jos perheen pienimäinen nukkuu hyvin, on kotona oleva vanhempi tyytyväisempi ja stressaantumattomampi ja koko perhe voi taten paremmin.

Ulkopainotteisuutta toivottiin kovasti avoimissa vastauksissa, etenkin ulkoliikuntakerhoja sekä leikkipuistotreffejä. Toimijat tarttuivat näihin ajatuksiin ja MLL toimesta puistotreffejä lisättiin kesälle kahdesti viikossa, kun ne ovat aiemmin olleet kerran viikkoon. Myös sijainti otettiin huomioon ja molemmille puolille kaupunkia oli kesällä omat puistotreffinsä. MLL Valkeakosken paikallisyhdistys päätti myös elvyttää leikkikenttätoimintaa ja palkkasi tätä varten

kaksi leikkikenttäohjaajaa. Ohjaajat järjestivät eka- ja tokaluokkalaisille muutamaksi viikoksi ilmaista leikkikenttätöimintää. Seurakunta ideoi kesälle metsäkerhon 4–6-vuotiaille, jonka kautta vastattiin vanhempien toiveisiin ulkopainotteisuuden lisäämisestä suoraan uudella toiminnalla. Tällä hetkellä kunnalla on yksi ulkoliikuntakerho viikossa, mutta itse toivoisin tuloksien perusteella, että eri toimijat lisääisivät enemmänkin ulkoliikuntakerhoja tarjontaansa.

Tiedotus ja sen toimivuus oli asia, joka jakoi vastaajien mielipiteet. Sosiaalista mediaa toivottiin yhdeksi kanavaksi, jonka kautta kaupunki voisi tiedotusta kehittää monelta vastaajalta. Voisiko olla mahdollista, että esimerkiksi facebook on tuttu jokapäiväisessä käytössä oleva sovellus vanhemmille, johon olisi hyvä koota kaikki valkeakoskelaisia lapsiperheitä koskevat palvelut? Sinne voisi lisätä kaikista toimijoista ylläpitäjien joukko, jotka päivittävät säännöllisesti tietoa avoimeen varhaiskasvatukseen liittyvistä toiminnoista ja tapahtumista. Toimijat suunnittelivat myös tarttumista neuvolan kanssa toteutettavaan yhteistyöhön. He ajattelivat tekevänsä infopakettin avoimista varhaiskasvatuspalveluista, joita neuvoloissa voitaisiin jakaa perheille käyntien yhteydessä. Itse kokisin tämän erittäin tärkeänä työmuotona etenkin lastenneuvolan asiakkaille. Ongelmana on, mistä löytyy aika tämän infopakettin kokoamiseen ja kuka siitä ottaa päävastuun? Olisi loistava idea seuraavalle kehittämispainotteiselle opinnäytetyölle koota infopaketti ja saada se käytäntöön neuvoloiden jaettavaksi.

Vanhemmat tuntuvat kyselyn perusteella asettavan lapsensa etusijalle kaikessa avoimeen varhaiskasvatukseen liittyvissä toiminnoissa. Lähes kaikissa kysymyksissä, missä heidän tuli arvioida, miksi he osallistuvat toimintaan, suurin syy oli lapselle leikkiseuran löytyminen, ryhmässä toimiminen tai mahdollisuus lapsen leikkitaitojen kehittymiseen. Asioiden noustessa pitkin tutkimusta esille kaikkien toimijoiden kohdalta voisi mielestäni tästä tehdä yleistyksen, että ne ovat ainakin valkeakoskelaisille vanhemmille tärkeintä varhaiskasvatuksen piirissä. Vanhemmat ovat nykyaikana hyvinkin tietoisia varhaiskasvatuksen tutkijoiden tutkimustuloksista ja tietävät, että varhaiset vuo-

rovaikutussuhteet vaikuttavat koko loppuelämään. Neuvolassa on myös suositeltu lapselle ryhmään kuulumista ja ammattilaisten ohjeisiin tartutaan nykyaikana herkästi. Tukiverkostojen puuttuessa työperäisten muuttojen aikana halutaan varmistaa lapsille monia päivittäisiä ja hyviä vuorovaikutussuhteita.

Oma aika ja jaksamisen parantaminen sekä vertaistuen saaminen tai ystävien tapaaminen toiminnassa oli vastaajille vähiten vaikuttavat syyt toimintaan hakeutumiseen. Mielestäni tämä on hiukan huolestuttavaa, sillä vanhempien tulisi asettaa välillä omat ystävyysuhteet ja oikeanlaiset vertaisryhmät etusijalle oman jaksamisen tukemiseksi. Vanhemmille löytyisi hyvin perhekerhoista samassa elämäntilanteessa olevia vanhempia, joiden seura ja arkiasioista puhuminen voisi auttaa tuomaan iloa päiviin. Elämä on monille pienten lapsien vanhemmille usein hyvin yksilö- ja perhekeskeistä ja yhteisöllisyys on vähäisessä roolissa. Uskon, että tämä johtaa osaltaan yksinäisyyden tunteisiin ja sitä kautta mielenterveysongelmiin kuten masennukseen ja väsymiseen.

Saimme opinnäytetyön kautta paljon määrällistä tietoa palveluiden käytöstä. Tarkoituksena mahdollisimman ison vastaajajoukon tavoittaminen onnistui tyydyttävästi. Avoimeen varhaiskasvatustoimintaan osallistuneiden perheiden määrää on vaikeaa arvioida, mutta monia satoja niitä on. Vanhemmille tulee nykyään kyselyitä niin monesta asiasta, että heidän motivointinsa kyselyyn vastaamiseen on hankalaa. Vastaajajoukko koostui hyvinkin aktiivisista osallistujista, jotka haluavat vaikuttaa toiminnan suunnitteluun. Olisi ollut tärkeää tavoittaa vastaajien joukkoon heterogeenisempi joukko, jolloin vastaukset olisivat olleet kenties kriittisempiä.

Vanhemmat olivat kokonaisuudessaan erittäin tyytyväisiä toimintaan ja he arvostivat kovasti monipuolista tarjontaa. Huonoa palautetta tuli vain vähän ja ne liittyivät yksittäisiin kokemuksiin koskien joitakin kerhon ohjaajia tai ryhmiin mahtumista, sijaintia tai perheille sopimattomia kerhoajoja. Perheiden elämänrytmit ovat kuitenkin erilaisia ja kaikkien toiveisiin ei valitettavasti voida vastata. Tärkeää on, että vanhempia kuunnellaan, heidän tarpeitaan pyritään

tydyttämään mahdollisuuksien mukaan ja jokaiselle löytyisi jotakin. Toimintojen tiedottamiseen on tärkeää lisätä resursseja, jotta voidaan varmistaa, että vanhemmat olisivat tietoisia mahdollisuuksista. Mielestäni Valkeakoskelta löytyy yhteen hiileen puhaltamista ja motivaatiota kehittää perheiden parhaaksi tehtävää toimintaa. Näillä asenteilla ja uuteen rohkeasti tarttumisella kaikki on mahdollista avoimen varhaiskasvatuksen kehittämisessä. Avoimeen varhaiskasvatukseen on tärkeää panostaa tulevina vuosina, sillä sen avulla voidaan ennaltaehkäistä lasten ja nuorten sosiaalisia ongelmia. Valkeakoski on tässä asiassa oikealla tiellä.

LÄHTEET

- Alila Kirsi & Portell Tuija 2008. Avointen varhaiskasvatuspalvelujen nykytila ja kehittämistarpeet 2007. Leikkitoiminnasta avoimeen varhaiskasvatukseen . Sosiaali ja terveystieteiden tutkimuskeskus 2008:14 [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/C8A65A455F3C9A42C225770C00425732/\\$FILE/avoimet_varhaiskasvatuspalvelut.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/C8A65A455F3C9A42C225770C00425732/$FILE/avoimet_varhaiskasvatuspalvelut.pdf)
- Eskel Pauliina & Marttila Marjaana 2013. Osallisuuden kokemus osana yhteisöllisyyttä. Teoksessa Pienten piirissä Yhteisöllisyyden merkitys lasten hyvinvoinnille. Marjanen Päivi, Marttila Marjaana ja Varsa Marjo (toim). Juva: WS Bookwell Oy. 75-96.
- Halme Lasse 2013. Lapsen parhaaksi: kokonaisvaltainen lapsikäsitelmä. Teoksessa Tää olis keskellä Lapsi seurakunnan varhaiskasvatuksessa.

- Saarinen Seija(toim). Helsinki: Lasten Keskus ja Kirjapaja Oy.
- Heikkilä Tarja 2004. Tilastollinen tutkimus. Edita Prima Oy: Helsinki
- Hujala Eeva, Puroila Anna-Maija, Parrila Sanna & Nivala Veijo 2007. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. T-Print: Hyvinkää
- Hytönen Pauliina 2012. Sosiaalityöntekijän ammatti-identiteetin muovautuminen ja moniammatillinen yhteistyö. Pro gradu-tutkielma. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Isoherranen Kaarina 2012. Uhka vai mahdollisuus-moniammatillista yhteistyötä kehittämässä. Akateeminen väitöskirja. Helsinki: Sosiaaliteiden laitoksen julkaisuja 2012:18.
- Isoherranen Kaarina 2005. Moniammatillinen yhteistyö. Vantaa: WSOY
- Kaskela Marja & Kekkonen Marjatta 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Opas varhaiskasvatukseen kehittämiseen. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy
- Kaskela Marja & Kronqvist Eeva-Liisa 2012. Niin ainutlaatuinen. Näkökulmia lapsen yksilölliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Helsinki: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/110190/URN_ISBN_978-952-245-819-3.pdf?sequence=1.
- Koskinen Jonna ; Laitinen Jaana & Ruotsalainen Tiina 2012. Vanhempien kokemuksia Jyväskylän avoimesta varhaiskasvatuksesta ja neuvolan perhetyöstä- Tarinaviikot 2011. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Kohtaamisen kirkko-Suomen evankelis-luterilaisen kirkon toiminnan suunta vuoteen 2020. i.a. [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/D369F10AF9D44A9FC22577A500368BD5/\\$FILE/253062_KKH_Kohtaamisen_kirkko.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/D369F10AF9D44A9FC22577A500368BD5/$FILE/253062_KKH_Kohtaamisen_kirkko.pdf) .Viitattu 24.11.2014
- Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä 2010. Opas Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä varten. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Lapsen ääni- tarina minulta 2005. Pelastakaa lapset ry julkaisu. <http://pelastakaa-lapset-fi-bin.directo.fi/@Bin/67e47e4c4e3848d2ad53b046418c49f2/1437995836>

[/application/pdf/781510/lapsen_aani_tarina%20minulta_web%20161111.pdf](#)

MCRAE Mary B. & SHORT Ellen L. 2012. Racial and Cultural Dynamics in Group and Organizational Life. Thousand Oaks California: SAGE Publications

Poikonen Pirjo-Liisa & Lehtipää Riina 2009. Päivähoidon ja kodin jaettu kasvatustehtävä: kasvatuskumppanuus perheen voimavarana. Teoksessa Perhe-elämän paletti. Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa. Juva: WS Bookwell Oy

Poukka Maaria & Schneider Liisa 2009. Keravalaisten vanhempien näkemyksiä avointen varhaiskasvatuspalveluiden kattavuudesta. Metropolia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Helsinki.

Pääkkö Susanna 2010. Vanhempien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta avoimessa varhaiskasvatuksessa. Oulun seudun ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Lapsen ääni-Tarina minulta. 2010?. Pelastakaa Lapset ry:n julkaisu. .

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Valkeakosken yhdistys i.a. Etusivu. Viitattu 27.7.2015. <http://valkeakoski.mll.fi/>

Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Vanhempainnetti. Perhekahvilat, kerhot ja vertaisryhmät. Viitattu 28.7.2015. <http://www.mll.fi/vanhempainnetti/paikallinentoiminta/>

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Valkeakosken yhdistys i.a. Toiminta. Viitattu 27.7.2015. <http://valkeakoski.mll.fi/toiminta/>

Meidän kirkko – kasvamme yhdessä -linjaus i.a. Viitattu 24.11.2014

[http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/49BEA3A9834046A9C225749C00290C4F/\\$file/Meidan_kirkko_strategia2015.pdf](http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/49BEA3A9834046A9C225749C00290C4F/$file/Meidan_kirkko_strategia2015.pdf)

Satuli-Kukkonen Tarja 14.5.2013. MLL-Blogi Järjestöt kunnan kumppaneiksi. <http://www.mll.fi/blogi/?x16855855=w17433789>

Seurakuntien lapsityön keskus ry. Kirkon varhaiskasvatus. Avoimet varhaiskasvatuspalvelut. http://www.evlsk.fi/kirkon_varhaiskasvatus/avoimet_varhaiskasvatuspalvelu. Viitattu 20.1.2015

Lastensuojelun käsikirja. Avoimet varhaiskasvatuspalvelut. i.a. Viitattu

24.11.2014. <http://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/ehkaiseva-lastensuojelu/esimerkkeja-ehkaisevan-lastensuojelun-toimintamuodoista/avoimet-varhaiskasvatuspalvelut> Viitattu 24.11.2014.

Terveysten- ja hyvinvoinnin laitos SOTKANet.

[http://uusi.sotkanet.fi/portal/page/portal/etusivu/hakusivu/tulossivu?region-Count=1&currentEvent=getData&sexCount=1&se-
tld=p85c1a784c430d86a22b71f19434090a7a4d3733f4875e9&ind-
Count=6&yearCount=1](http://uusi.sotkanet.fi/portal/page/portal/etusivu/hakusivu/tulossivu?region-Count=1&currentEvent=getData&sexCount=1&se-
tld=p85c1a784c430d86a22b71f19434090a7a4d3733f4875e9&ind-
Count=6&yearCount=1) Viitattu 23.11.2014

Valkeakosken varhaiskasvatuksen linjaukset.

http://www.valkeakoski.fi/attachments/julkaisut/sote/paivahoito/varhaiskasvatuksen_linjaukset04.pdf Viitattu 23.11.2014

Sääksmäen seurakunta Info ja asiointi Seurakunnan perustiedot.

<http://www.saaksaenseurakunta.fi/seurakunnan-perustiedot>. Viitattu 16.4.2014

Sääksmäen seurakunta Ryhmät Lapsille ja lapsiperheille Perhemessut, pyhäkoulu. <http://www.saaksaenseurakunta.fi/perhemessut-pyhakoulu>. Viitattu 16.4.2015.

Sääksmäen seurakunta Ryhmät Lapsille ja lapsiperheille. <http://www.saaksaenseurakunta.fi/lapset-ja-perheet>. Viitattu 15.4.2015.

Sääksmäen seurakunta Ryhmät Lapsille ja lapsiperheille Päiväkerhot.

<http://www.saaksaenseurakunta.fi/paivakerhot>. Viitattu 15.4.2015.

Valkeakosken kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2014-2015. Uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio. http://opspro.peda.net/valkeakoski/viewer.php3?DB=vlkopskehat14&mode=2&document_id=202. Viitattu 16.4.2015.

Valkeakosken kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2014-2015. Varhaiskasvatus Valkeakoskella. http://opspro.peda.net/valkeakoski/viewer.php3?DB=vlkopskehat14&mode=2&document_id=196. Viitattu 16.4.2015.

Valkeakosken kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2014-2015. Varhais-

kasvatusympäristö. http://opspro.peda.net/valkeakoski/vier.php3?DB=vlkopskehat14&mode=2&document_id=205. Viitattu 16.4.2015.

Valli Raine 2007. Kyselylomaketutkimus. Teoksessa Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Aaltola Juhani & Valli Raine (toim.) Juva: WS Bookwell Oy. 102-125.

Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista, 2002. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja. Helsinki: Edita Prima Oy. <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/113591/kasvatus.pdf?sequence=1> Viitattu 15.2.2015.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2003. Sosiaali- ja Terveysalan julkaisuja. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy

Vilka Hanna 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy

Välimäki Anna-Leena 1999. Lasten hoitopuu. Lasten päivähoitojärjestelmä Suomessa 1800–1900-luvuilla. Helsinki: Suomen Kuntaliitto

LIITTEET

LIITE 1 Kyselylomake vanhemmille

Taustatiedot:(rengasta sopivin vaihtoehto)

1. Kyselyyn vastaa

1 isä

2 äiti

3 muu huoltaja

2. Vastaajan syntymävuosi _____

3. Mikä on korkein koulutus, jonka olet suorittanut tai suorittamassa? : (rengasta sopiva vaihtoehto)

1 Peruskoulu

2 Ammatillinen koulutus

3 Lukio tai ylioppilas

4 Ammattikorkeakoulu

5 Yliopisto

6 Joku muu, mikä? _____

4. Missä kaupunginosassa Valkeakoskea asutte? _____

5. Montako lasta perheessänne on (ympyröi oikea vaihtoehto)?:

1 nolla

2 yksi

3 kaksi

4 kolme

5 enemmän

6. Montako perheenne lapsista osallistuu kerhotoimintaan (päiväkerho/perhekerho)? _____

7. Kerhotoimintaan osallistuvien lasten syntymävuodet/lapsen syntymävuosi? _____

8. . Kuinka usein toivotte toimintaa järjestettävän?

1 Joka arkipäivä

2 3-4 kertaa viikossa

3 1-2 kertaa viikossa

4 1-2 kuukaudessa

5 Viikonloppuisin

6 Jotenkin muuten, mi-

ten? _____

7 En osaa sanoa

9. Mitä seuraavista Sääksmäen seurakunnan järjestämistä toiminnoista olette käyttäneet? (rengasta sopivat)

1 Lapsille suunnattua päiväkerhoa

2 Perhekerhoa

3 Vauvakahvilaa

4 Temppukerhoa

5 Kirkkomuskaria

6 Perhemessuja tai muita perheille suunnattuja tilaisuuksia

7 Jotakin muuta, mitä? _____

8 Emme mitään edelläolevista

10. Jos ette ole käyttäneet Sääksmäen seurakunnan toimintoja, niin onko syy seuraava(rengasta sopivin):

1 Emme kuulu luterilaiseen kirkkoon

2 Emme pidä kristillistä kasvatusta tärkeänä

3 Meille palvelun järjestäjällä ei ole merkitystä

4 Jokin muu syy, mikä _____

11. Ympyröi sopivin vaihtoehto seuraavista Sääksmäen seurakunnan varhaiskasvatuksen toimintoja arvioivista väittämistä asteikolla 1-7, niin että 1=täysin eri mieltä ja 7= täysin samaa mieltä):

1 Lapsemme saa kokemuksia kristillisistä juhlaperinteistä 1 2 3 4 5 6 7

2 Olemme itse käyneet seurakunnan varhaiskasvatuksen kerhoissa, kun olimme pieniä 1 2 3 4 5 6 7

3 Lapsemme saa kristillistä kasvatusta 1 2 3 4 5 6 7

4 Lapsemme saa jo pienenä kokemuksia seurakunnan toiminnasta 1 2 3
4 5 6 7

5 Saamme tukea kodin kristilliseen kasvatukseen 1 2 3 4 5 6 7

6 Lapsemme oppii kunnioittamaan muita ihmisiä 1 2 3 4 5 6 7

7 Lapsemme saa kokemuksia hyvistä tavoista 1 2 3 4 5 6 7

8 Lapsemme kokonaisvaltainen kasvu ja kehitys otetaan huomioon 1 2 3
4 5 6 7

9 Toiminnot ovat monipuolisia 1 2 3 4 5 6 7

10 Seurakunnan varhaiskasvatuksen toiminta palvelee perheemme tarpeita hyvin 1 2 3 4 5 6 7

11 Lapsemme oppii tuntemaan Raamatun kertomuksia 1 2 3 4 5 6 7

12 Lapsemme saa kavereita, joilla on samat arvot kuin meillä kotona 1 2 3 4 5 6 7

12. Mitä seuraavista Valkeakosken kunnan varhaiskasvatuksen järjestämiä toimintoja olette käyttäneet? (ympyröi sopivat)

1 Lapsille aamupäivällä järjestettävää kerhotoimintaa 2-3v.

2 Lapsille aamupäivällä järjestettävää sisaruskerhoa 2,5-5 v.

3 Ulkoliikuntakerhoa

4 Lapsille iltapäivällä järjestettävää kerhotoimintaa 4-5 v.

5 Perhekerhoa (vanhalta nimeltään avointa päiväkotia) koko perheelle

6 Telmintätupaa

7 Jotakin muuta, mitä? _____

8 Emme ole käyttäneet mitään edelläolevista.

13. Miksi ette ole käyttäneet mitään kunnan järjestämiä toimintoja? _____

14. Ympyröikää seuraavista kunnan järjestämää varhaiskasvatusta koskevista väittämistä sopivin väliltä 1-7, niin että 1=täysin eri mieltä ja 7=täysin samaa mieltä:

1 Olemme kuulleet hyviä kokemuksia kerhoista 1 2 3 4 5 6 7

2 Lapsi saa kokemuksia ryhmässä toimimisesta 1 2 3 4 5 6 7

3 Lapsi oppii olemaan hetken erossa huoltajistaan 1 2 3 4 5 6 7

4 Lapsen kasvua ja kehitystä tuetaan yhdessä vanhempien kanssa 1 2 3
4 5 6 7

5 Yhteistyö ohjaajien kanssa on avointa ja luottamuksellista 1 2 3 4 5 6
7

6 Leikille on tilaa 1 2 3 4 5 6 7

7 Leikkiympäristö on turvallinen ja monipuolinen

8 Lapsemme saa ilmaista mielipiteensä toimintaa koskien ja häntä kuullaan 1
2 3 4 5 6 7

9 Lapsemme oppii hyviä tapoja 1 2 3 4 5 6 7

10 Lapsemme saa onnistumisen kokemuksia ja ilmapiiri on myönteinen 1 2
3 4 5 6 7

15. Oletteko käyttäneet MLL Valkeakosken paikallisyhdistyksen järjestämää?
(ympyröikää sopivat)

1 Tyryn perhekahvilaa

2 Aknen perhekahvilaa

3 Monikkokahvilaa

4 Emme ole käyttäneet mitään edelläolevista

16. Miksi ette ole käyttäneet MLL Valkeakosken paikallisyhdistyksen järjestä-
miä toimintoja? _____

17. Ympyröikää sopivin seuraavista MLL Valkeakosken paikallisyhdistyksen
koskevista väittämistä asteikolla 1-7, niin että 1=täysin eri mieltä ja 7=täysin

samaa mieltä:

1 Toiminta on rennompaa kuin ohjattu toiminta, koska se on vapaaehtoisvoimin järjestettyä 1 2 3 4 5 6 7

2 Pidän tärkeänä, että toiminta on uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumattonta 1 2 3 4 5 6 7

3 Lapsille on leikkiseuraa 1 2 3 4 5 6 7

4 Saan vertaistukea muilta pienten lasten huoltajilta 1 2 3 4 5 6 7

5 Ajallisesti toiminta sijoittuu hyvin ryhtiimme 1 2 3 4 5 6 7

6 Yhdistystoiminta on tärkeää ja sitä tulisi ylläpitää 1 2 3 4 5 6 7

7 Lapsuuden ja arjen arvostus näkyy toiminnassa 1 2 3 4 5 6 7

8 Tilat ovat sopivat ja niihin on mukava tulla 1 2 3 4 5 6 7

18. Oletteko osallistuneet Valkeakoskella olleisiin tapahtumiin (ympyröikää sopivin vaihtoehto asteikolla 1-3 jokaisesta väittämästä erikseen, niin että 1=kyllä, 2=ei ja 3=en osaa sanoa):

1 Syksyllä 2014 Apian seikkailupuistossa yhteistyössä järjestettyyn rastirata-tyyppiseen Lystilauantai-tapahtumaan

1 kyllä

2 ei

3 en osaa sanoa

2 Lasten vaatteiden- ja tarvikkeiden kirpparitapahtumaan Tietolan koululla

1 kyllä

2 ei

3 en osaa sanoa

3 MLL:n tarjoamaan sunnuntaisin olevaan isien ja lasten uintipäivään

1 kyllä

2 ei

3 en osaa sanoa

4 Kesällä järjestettyihin MLL puistotreffeihin Yrjölän puistossa

1 kyllä

2 ei

3 en osaa sanoa

5 Johonkin muuhun avoimen varhaiskasvatuksen järjestämään tapahtumaan, mihin? _____

19. Mistä kuulitte käyttämistänne varhaiskasvatuspalveluista ensimmäisiä kertoja?:

_____

_____

20. Onko tiedotus avoimista varhaiskasvatuspalveluista riittävää?

1 Kyllä

2 Ei, miten sitä voisi kehittää? _____

21. Käyttämämme varhaiskasvatuksen toiminnot ovat tärkeitä perheellemme koska (ympyröikää sopivin numero asteikolla 1-7, niin että 1= täysin eri mieltä ja 7=täysin samaa mieltä):

1 Käyttämämme varhaiskasvatuksen palvelut ovat tärkeitä, koska ne mahdollistavat oman vapaa-aikani/jaksamiseni 1 2 3 4 5 6 7

2 Käyttämämme varhaiskasvatuksen palvelut ovat tärkeitä, koska ne mahdollistavat lapseni kaverisuhteet (toimimisen muiden lasten kanssa) 1 2 3 4 5 6 7

3 Varhaiskasvatuspalvelut, joihin lapsemme osallistuvat, tukevat lapsemme sosiaalisten taitojen oppimista 1 2 3 4 5 6 7

4 Varhaiskasvatuspalvelut, joihin lapsemme osallistuvat, tukevat lapsemme liikunnallista kehitystä 1 2 3 4 5 6 7

5 Varhaiskasvatuspalvelut, joihin lapsemme osallistuvat, tukevat lapsemme taiteellista kehitystä 1 2 3 4 5 6 7

6 Varhaiskasvatuspalvelut, joita käytämme, mahdollistavat lapsellemme leikkitaitojen kehittymisen 1 2 3 4 5 6 7

7 Emme varmaankaan jaksaisi arjessa ilman niitä varhaiskasvatuksen toimintoja, joihin perheemme osallistuu 1 2 3 4 5 6 7

8 Käyttämämme varhaiskasvatuksen palvelut mahdollistavat minulle kontaktit ja vertaistuen muiden vanhempien kanssa 1 2 3 4 5 6 7

9 En saa varhaiskasvatus toimintojen ohjaajilta riittävää tukea vanhemmuuteeni 1 2 3 4 5 6 7

10. Yhteistyö on toimivaa ja koen avointa kasvatuskumppanuutta varhaiskasvatuksen ammattilaisten ja perheemme kesken lapsen kasvatuskysymyksissä 1 2 3 4 5 6 7

11 Olen pettynyt varhaiskasvatuksen palveluihin 1 2 3 4 5 6 7

22. Osallistumme toimintaan koska (ympyröikää sopivin numero asteikolla 1-7, niin että 1= täysin eri mieltä ja 7=täysin samaa mieltä):

1 Toiminnan ajankohta on sopiva perheellemme 1 2 3 4 5 6 7

2 Toiminta on sijainniltaan hyvässä paikassa 1 2 3 4 5 6 7

3 Toiminnasta ei koidu kustannuksia kuin vähän tai ei ollenkaan 1 2 3 4
5 6 7

4 Toiminnan ohjelma sopii perheellemme 1 2 3 4 5 6 7

5 Toiminnan tilat ovat viihtyisät ja siistit 1 2 3 4 5 6 7

6 Toimintaan on mukava tulla, sillä ilmapiiri siellä on hyvä 1 2 3 4 5 6
7

7 Toiminnan(kerhokerran) kesto on riittävä 1 2 3 4 5 6 7

8 Saan helposti tiedon toiminnan sisällöistä ja vierailijoista 1 2 3 4 5 6
7

9 Ohjaajat toiminnassa ovat ammattitaitoisia 1 2 3 4 5 6 7

10 Tapaan ystäviäni toiminnassa 1 2 3 4 5 6 7

11 Lapseni saa leikkiseuraa ja kavereita kerhosta 1 2 3 4 5 6 7

23. Toivotteko jotakin palveluita lisää lapsiperheille Valkeakoskelle

1 Kyllä

2 Ei

3 En osaa sanoa

24. Mitä uusia palveluita toivotte? _____

25. Kerhotarjotin on tehty yhteistyössä varhaiskasvatuksen toimijoiden kanssa ja siihen on koottu kaikki päivä- ja perhekerhot Valkeakoskella. Onko kerhotarjotin auttanut perhettänne hahmottamaan avoimen varhaiskasvatuksen kokonaistarjontaa?

1 Kyllä

2 Ei, koska _____

3 En osaa sanoa

26. Oletteko saaneet tietoa kerhotarjottimesta seuraavissa paikoissa? (ren-gasta sopivat)

1 Neuvolassa

1 Kyllä

2 Ei

2 Kaupungin varhaiskasvatuksen nettisivuilla

1 Kyllä

2 Ei

3 Sääksmäen seurakunnan nettisivuilla

1 Kyllä

2 Ei

4 Jossakin kerhopisteessä

1 Kyllä, missä? _____

2 Ei

5 Jossakin muualla

1 Kyllä, missä? _____

2 Ei

6 En ole nähnyt kerhotarjotinta missään

27. Jos Valkeakoskella saataisiin käynnistettyä toimintaa, kuten terhokerho tai kylämummi- ja -vaari, missä ikäihmiset ja lapsiperheet tapaisivat ja pääsivät yhdessä viettämään aikaa, osallistuisiko perheenne?

1 Kyllä

2 Ei

3 En osaa sanoa

28. Olisitteko kiinnostuneita tapaamaan muita samassa tilanteessa olevia perheitä iltaisin, jos teillä olisi mahdollisuus yhdessä viettää aikaa esimerkiksi liikkumisen merkeissä koulun liikuntasalissa, niin ettei kuluja toiminnasta tulisi?(rengasta sopivin)

1 Kyllä, 2 kertaa kuukaudessa

2 Kyllä, kerran kuukaudessa

3 Kyllä, mutta harvemmin kuin joka kuukausi eli satunnaisesti

4 Ei

5 En osaa sanoa

29. Haluaisitteko tavata ympäri vuoden muita perheitä leikkipuistotreffeillä?
(rengasta sopivat vaihtoehdot)

1 Kyllä, joskus arki-iltaisin

2 Kyllä, joskus viikonloppuna

3 Kyllä, jos toiminta pyörisi liikunnan ympärillä

4 Kyllä, jos siellä olisi ohjattua yhteisleikkiä ja -toimintaa

5 Kyllä jos toimintaan ei tarvitsisi sitoutua

6 Kyllä, jos toiminta olisi kuukausittaista

7 Kyllä, jos toiminta olisi lähellä kotiamme

8 Emme haluaisi

9 Emme osaa sanoa

30. Kuinka tyytyväinen olette tällä hetkellä Valkeakoskella järjestettäviin avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin? Arvioi kokonaisuutta 1-5, niin että 1=on en ole lainkaan tyytyväinen ja 5=olen erittäin tyytyväinen

Arvosana _____

31. Jos haluat perustella antamaasi arvosanaa ja antaa vielä avoimille varhaiskasvatuspalveluille kehittämissuhteita, toiveita tai palautetta, niin voit seuraavilla riveillä sitä antaa:

_____ Kiitos vastauksistasi!

LIITE 2 Saatekirje vanhemmille

Kysely Valkeakosken avoimista varhaiskasvatuspalveluista

Hei vanhemmat ja muut lapsen läheiset!

Teen arviointitutkimusta siitä, miten Valkeakosken varhaiskasvatuksen palveluita käyttävät perheet ne kokevat. Tällä kyselyllä kootaan arviointia Valkeakosken kaupungin, Sääksmäen seurakunnan ja Mannerheimin lastensuojeluliiton Valkeakosken paikallisyhdistyksen tarjoamista avoimen varhaiskasvatuksen palveluista. Näitä avoimia varhaiskasvatuspalveluja ovat perhekerhot ja perhekahvila, alle kouluikäisten kerhot aamu- ja iltapäivisin, vauvakahvila, avoin telmintätupa, temppukerho, ulkoilukerho jne.

Vastaamiseen menee aikaa noin 10-15 minuuttia ja monet kysymyksistä ovat

monivalintakysymyksiä. Kyselyyn voi vastata vain kerran, jotta sen luotettavuus säilyy.

Kyselyyn vastataan nimettömänä ja tiedot käsitellään luottamuksellisesti. Kyselyyn vastaamalla voit vaikuttaa varhaiskasvatuksen palveluiden suunnitteluun ja toteutukseen.

Tutkimus valmistuu vuoden 2015 aikana ja tulokset huomioidaan jo tänä keväänä varhaiskasvatuksen toimintaa suunnitellessa Valkeakoskella. Tutkimus liittyy sosionomiopintojeni ohella myös kirkon varhaiskasvatuksen ohjaajan ja lastentarhanopettajan opintoihini. Opiskelen Järvenpäässä, mutta asun Valkeakoskella, joten jos sinulla on jotakin kysyttävää, niin ota rohkeasti yhteyttä!

Ystävällisin terveisin,

opiskelija Asta Ahonen, p 0504000680, asta.ahonen@student.diak.fi

Diakonia-ammattikorkeakoulu, tuleva sosionomi (AMK), kirkon varhaiskasvatuksen ohjaaja ja lastentarhanopettajan kelpoisuus

Tietoa kyselystä löytyy myös sivustolta http://www.valkeakoski.fi/portal/suomi/opetus_ja_koulutus/uutiset/?bid=10677&area=1120